

4

Limburgs Tijdschrift voor *Genealogie*

uitgave van de sectie genealogie van het Limburgs Geschied- en Oudheidkundig Genootschap

Het verhaal achter een foto

Tussen Maastricht en Poppelsdorf

*Drie jaren procederen
om 807 pond "clockespijse"*

Memories van Successie

*Acht generaties molenaars Eijdem
in Eygelshoven*

*Kwartierstaat Mgr. F.J.M. Wiertz,
aanvullingen en correcties*

Kerkhoven in Zuid-Limburg

JAARGANG 35 | NOVEMBER 2007

LGOG

Inhoudsopgave

Mededelingen, vragen, boekbesprekingen, signalementen, aanvullingen, enz.	98
Het verhaal achter een foto, door P.G. Frints, Molenakkers 27, 5521 GH Eersel	98
Tussen Maastricht en Poppelsdorf, door I. Olivers-Bouvrie, Herenhof 116, 6581 GR Malden (slot)	101
Drie jaren procederen om 807 pond "clockespijs." Drossaard, rentmeester en gemeente vrije Rijksbaronie Pietersheim tegen Cornelis Lux Maastricht, door mr. A.M.A. Maassen (+), Becanusstraat 31, 6216 BX Maastricht (wordt vervolgd)	105
Memories van successie. In het bijzonder met betrekking tot Limburg gedurende de negentiende eeuw, door mr. H.J.O. Martens, Holsberg 9, 6129 KM Urmond	110
Acht generaties molenaars Eijdens in Eygelshoven, door W. Nolten, Bruinkoolweg 30, 6414 BJ Heerlen	119
Kwartierstaat mgr. F.J.M. Wiertz, aanvullingen en correcties, door W. Nolten, Bruinkoolweg 30, 6414 BJ Heerlen	122
Kerkhoven in Zuid-Limburg, door A.P.L. Paquaij, Servatiusstraat 29, 6444 VJ Brunssum (wordt vervolgd)	124

verschijnt vier maal per jaar

Administratie, lidmaatschappen, losse nummers:
L.G.O.G., Postbus 83, 6200 AB Maastricht, tel. 043 - 321 25 86
Postbank 1037880 t.n.v. L.G.O.G.

Redactie:
Harry Strijkers
Wim Nolten

Redactie-adres:
Kleine Steeg 1-9, 6131 KJ Sittard, tel. 046 - 433 29 30
e-mail: h.strijkers@hetnet.nl

Het werk van het Limburgs Geschied- en Oudheidkundig Genootschap wordt in belangrijke mate financieel ondersteund door de Provincie Limburg.

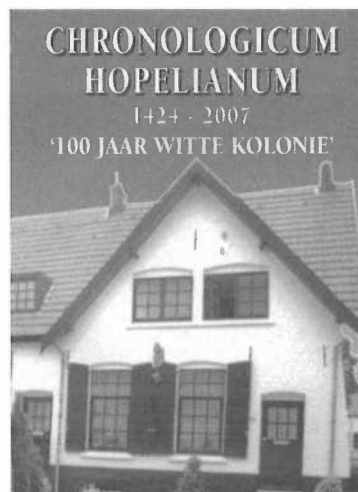
ISSN 0169-5177

Boeken

Chronologicum Hopelianum 1424-2007. '100 jaar witte kolonie'

In 1907 vroeg de Maatschappij tot exploitatie der Steenkolenmijnen Laura en Vereniging aan het College van burgemeester en wethouders van de gemeente Kerkrade vergunning om een aantal arbeiderswoningen te mogen bouwen op een perceel van de maatschappij, nabij de Hopel. Het begin van een buurt met typische woningen, die heden ten dage nog steeds bestaat en waarvan de woningen reeds lang onder monumentenzorg zijn geplaatst.

Auteur Wim Nolten, schrijver, genealoog, voormalig archiefmedewerker en Hopelkenner bij uitstek schreef in een maar liefst 236 pagina's tellend boek een zeer interessante kroniek met vele bijzonderheden en wederwaardigheden over deze unieke buurt en de bewoners. Het boek in A4-formaat is verlichtigd met vele foto's en illustraties. Belangstellenden kunnen contact opnemen met de auteur. Hij woont Bruinkoolweg 30, 6414 BJ Heerlen en is telefonisch bereikbaar onder nummer 045-5219662.

Het verhaal achter een foto

Een genealogisch portret van de familie Frijns-Vrancken

"unne Frijns liet noets 't mes in 't vèrreke steken."

In het kader van een genealogische studie en een stukje geschiedschrijving van de familie Frints onder de titel *"en ze schrieven zich Frin(t)s of Frijn(t)s"* - dook onderstaande foto op. Hier hoort natuurlijk een verhaal bij en wel over het echtpaar Frijns-Vrancken en hun kinderen. Naar alle waarschijnlijkheid is deze foto gemaakt in april 1901 aan de Heugemerweg in Maastricht.

Staand van links naar rechts: Johannes Pieter Hubertus, Maria Josephina Martha, Johannes Hubertus Alphons, Hubertus Willem en Maria - Peter Hubertus

Zittend van links naar rechts: Maria Rosa, Maria Helena Vrancken (moeder), Hubertus Martinus, Jean Guillaume Frijns (vader) en Bernadien.

Op bovenstaande foto zit als centrale figuur onze pater familias Jean Guillaume Frijns.

Hij werd geboren op 14 november 1844 in Teuven (in het gehucht Nuroop) als zoon van Pierre Frints en Maria Josephina Loyson. De namen Frin(t)s en Frijn(t)s lopen in de afgelopen eeuwen regelmatig door elkaar heen.

Waarom hij in Teuven werd geboren en niet zoals zijn broers en zusters in Spaubeek of IJzeren (Oud Valkenburg) zal wel altijd een raadsel blijven. Schrijver dezes denkt dat gevoeglijk mag worden aangenomen dat zijn vader Pierre op dat moment werk gevonden had bij (verre) familie in Teuven. Bij de aangifte van Jean Guillaume op het gemeentehuis in Teuven was namelijk een van de getuigen een zekere Jean Pierre Frijns welke domicilie had in Teuven.

Alvorens we ons verder verdiepen in de handel en wandel van Jean Guillaume Frijns iets meer informatie over Maria Helena Vrancken zijn vrouw.

Maria Helena Vrancken was de dochter van **Martinus Vrancken** en **Petronella Diederens** en werd geboren op 7 september 1846 te Spaubeek. Martinus Vrancken was hoofdonderwijzer in Spaubeek en behoorde daarmee tot de gegoede klasse in het dorp. Met name de geschiedenis van de familie Diederens is zeer interessant. Petronella Diederens werd geboren op 16 mei 1819 als dochter van Jan Arnold Diederens en Maria Catharina Bougie. Zij huwde zoals gezegd met Martinus Vrancken. Over het geslacht Diederens is een boek geschreven ("Diederens van Puth" - geschreven

door Jan Diederens), waaruit blijkt dat "de Diederens" zeer bekende landmeters waren en om deze redenen een voorname plaats innamen in de gemeenschap waar zij woonden - de driehoek Puth-Spaubeek-Schinnen. Dat Maria Helena Vrancken verkering kreeg met een boer uit IJzeren - waar Jean Guillaume destijds woonde - viel blijkbaar niet goed bij de familie

Vrancken in Spaubeek. Haar ouders waren in wezen tegen dit huwelijk omdat men het zag als een huwelijk beneden hun stand. Naderhand bleek dat de vader van Jean Guillaume zeker geen arme boer was en dat heeft volgens de overlevering uiteindelijk de doorslag gegeven tot instemming met het huwelijk.

Jean Guillaume was een legendarisch figuur. Zijn kleinzoon Jan Willem Frijs - ("*zoon vaan noonk They*", het jongste kind uit de Frijs familie en vader van de huidige professor Frijs) kan nog altijd met verve vertellen over zijn grootvader. Hij had - naar zijn zegen - een speciale band met zijn grootvader en deze was kennelijk wederzijds.

Jean Guillaume Frijs was kennelijk een nogal Franstalig ingesteld persoon hetgeen waarschijnlijk met zijn geboorteplaats had te maken. Hij stond er namelijk op om zich bij elke voorkomende gelegenheid duidelijk Jean Guillaume te laten noemen en niet, zoals op bepaalde documenten vermeld staat, Jan Willem. Een duidelijke illustratie van zijn Franstalige inslag is het verhaal dat toen zijn kleinzoon ingeschreven moest worden en men hem de namen Jean Guillaume wilde geven (naar zijn grootvader), de desbetreffende ambtenaar zei dat hij dat niet kon schrijven - waarop de oude Jean Guillaume welke als getuige aanwezig was opstond en zei "*daan schrief mèr Jean Gieljom - want zoe moot 'r hètte!*"

Zijn kleinzoon Jan Willem herinnert zich ook dat Jean Guillaume te pas en te onpas de uitdrukking bezigde "*crapuul, noonedju*" en daar is geen woord Nederlands bij.

Op 10 mei 1864 werd Jean Guillaume "*ingedeeld als looteling van de ligting van 1844 uit de gemeente Oud Valkenburg onder nr 8.*" - aldus staat beschreven in het Algemeen Rijks Archief te Den Haag in de legger 807 onder toegangsnummer 2.13.09.

Nog geen half jaar later op 9 oktober 1864 werd hij al weer met groot verlof gestuurd. Hij moest op herhaling komen op 15 augustus 1868, waarna hij op 22

september van dat jaar weer met groot verlof werd gestuurd. Verder staat vermeld: "*uitgeschreven den 9e mei 1869 met paspoort wegens geëindigden den militie diensttijd*". Dat is dan ook de reden dat bij de huwelijksbijlagen opgesteld op 5 mei 1869 zich nog "*een certificaat van alsnog in werkelijke dienst te zijn*" bevindt, dat werd uitgeschreven "*door den Heer Commissaris des Konings in Limburg den zeventienden der maand maart achttien honderd negen en zestig*".

Zoals gezegd Jean Guillaume ging "*oet vrie*" in Spaubeek. Buiten het dorp zich een meisje uitzoeken werd je door de andere mannelijke kandidaten van zo'n dorp niet in dank afgenomen. Jean Guillaume was een vuurvreter. Hij vertelde zelf dat hij met een revolver in zijn zak naar Spaubeek ging en buiten het café drie salvo's in de lucht afschoot, zodat ze wisten dat ze met hem geen mot moesten maken.

Van postuur was Jean Guillaume gezet, kort en dik, een bonkig lichaam, vol kracht en een gifschijter bij uitstek. Een van zijn grote liefhebberijen was het africhten van honden die met dassen konden vechten. Als deze honden met dassen vechten dan kun je ze absoluut niet zonder gevaar uit elkaar halen. Jean Guillaume stond erom bekend dat hij dat wel kon en ook deed.

In Oud Valkenburg (IJzeren) waar hij naast de gemeentesecretaris woonde, was Jean Guillaume kuiper van beroep. Hij maakte houten tonnen voor de boeren. Die deden er het "*witmoos*" in alsmede het vlees afkomstig van het slachten van de beesten. Dat gebeurde in die tijd nog op de boerderij. Naast het vak van kuiper was hij ook "*slagter*", die de boer op ging om aldaar de beesten te slachten. Wellicht dat dit beroep veel van zijn stijl van leven verklaarde. (hardheid) Een van zijn bekende uitspraken was "*unne Frijs liet noets 't mes in het vèrreke steken*".

Wat betreft zijn relatie met de buurman, de gemeentesecretaris, vertelt de anekdote dat op het moment dat er weer een nieuw kind geboren was, hij over de heg schreeuwde "*iech hób 'r weer eine*". De "*sik*" schreeuwde dan terug "*good vrients - iech schrief 'm wel in*".

Jean Guillaume lustte graag een borreltje, een "hobby" die het gezin veel geld kostte. Als godsvruchtig man ging Jean Guillaume vaak vanuit IJzeren ter bedevaart naar Maastricht. Hij hield dan een zogenaamde noveen. Hij trok dan negen keer dagen achter elkaar (ter bedevaart) naar Maastricht en kwam steeds netjes terug tot de laatste tocht was volbracht. Hij bleef dan wel drie dagen doorzakken in Maastricht.

Volgens een getypt schrijven van "*H.M. Frijs - Pison*" van 22 december 1953 zou het echtpaar in maart 1883 zijn verhuisd naar Maastricht en woonde in eerste instantie op d'n Oeverwal - huisnummer 398. Hier vlakbij vestigde Jean Guillaume een kuiperij. In het trouwboekje staat echter een korte notitie dat zij vanaf 10 oktober 1883 op d'n Oeverwal woonden. Volgens mijn vader (Giel Frints) bevond de kuiperij zich in het Kaleminkstraatje dat van de Oeverwal naar de Rechtstraat loopt. Aan de achterkant van de kuiperij was de meubelmaker Ramaekers genaamd. Hier is thans een restaurant gevestigd.

Het Kaleminkstraatje

Het Kaleminkstraatje dankt zijn naam aan de grondstof Kalemijn. Deze werd in vroeger jaren gedolven in Moresnet in België. Via de Vesdre werd het verscheept naar Luik en vervolgens ging het per boot verder naar Maastricht. Hier legden de schepen aan bij het "Waterpoortje" in Wyck, alwaar de Kalemijn overgeladen werd op karren en wagens voor verder transport.

Hun verhuizing zal dus zeker niet uit luxe gebeurd zijn, getuige een verklaring van de ambtenaar van de stad Maastricht van 29 januari 1884 waarin hij bevestigt dat zij op 9 mei 1869 gehuwd waren en verstrekte deze verklaring "gratis en op ongezegeld papier uitgereikt ingevolge attest van onvermogen". Ze kwamen dus waarschijnlijk berooid aan in Maastricht. Daarbij speelde dat met name in Zuid-Limburg in die tijd een grote agrarische crisis heerste waar ook het gezin Frijns in IJzeren zeker mee te maken zal hebben gehad. Een bekende reactie op een dergelijke situatie is de trek naar de grote stad waar men werk hoopte te vinden. Naderhand zijn zij nog verhuisd naar Oeverstraat nr 8 (?) en vervolgens naar Steenenwal (Wijkerwal) 32a. Ten slotte zijn ze verhuisd naar de Heugemerweg.

Uit het huwelijk van Jean Guillaume en Maria Helena werden elf kinderen geboren, te weten:

- **Maria Josephina Martha**, tant Fien, geboren Spaubeek 1 april 1870 en overleden in Maastricht in 1970. Zij huwde Louis Pirson (zes kinderen en twintig kleinkinderen).
- **Johannes Pieter Hubertus**, noonke Beer, geboren Spaubeek 10 oktober 1871, huwde Catharina Christiaan Wijssen (geboren 4 juli 1878 en overleden 6 juli 1957) en overleden in Maastricht in 1961 (zeven kinderen en twintig kleinkinderen).
- **Maria**, tant Marie, geboren Spaubeek 28 mei 1873, huwde Petrus (Pieke) Paris (geboren Maastricht 14 november 1880 en overleden Geleen 12 juni 1970) en overleden in Maastricht in 1955 (zes kinderen en zeven kleinkinderen).
- **Johannes Huber Alphons**, noonk Sjeng, geboren Spaubeek 1 februari 1875, huwde Elise Hupkens (geboren Maastricht 3 maart 1876 en overleden Maastricht 22 oktober 1946) en overleden in Maastricht in 1956. Het echtpaar Frijns-Hupkens had zes kinderen.

- **Hubertus Willem**, noonk Wum, geboren Oud-Valkenburg 1876 en overleden in Maastricht 26 september 1941.
- **Peter Hubertus**, Pieke, mijn opa, Frints geboren Oud-Valkenburg 29 april 1878 en overleden in Maastricht 27 juni 1955.
- **Bernadien**, tant Berb, de sjieke tant, geboren Oud-Valkenburg 10 april 1879 en overleden in Maastricht 3 mei 1971. Berb trouwde op 28 oktober 1903 met Johannes Matthijs Depondt.
- **Maria Rosa**, tant Roos, geboren Oud-Valkenburg 31 augustus 1882 en overleden in Maastricht 1968. "Tant Roos" huwde Willem Welbergen, geboren Meppel 15 juli 1874 en overleden in Maastricht 14 maart 1959 (drie kinderen en vijf kleinkinderen).
- **Maria Margaretha** geboren Maastricht 23 januari 1884 en overleden Maastricht 13 maart 1884.
- **Nicolaas** (Nikkela) geboren Maastricht 26 augustus 1886 en overleden Maastricht 30 januari 1887.
- **Hubertus Martinus**, noonk They, geboren Maastricht 5 mei 1889 en overleden in Maastricht in 1970. Hij huwde Maria Hubertina Penders geboren 16 juli 1889 en overleden in Maastricht 12 augustus 1940 (drie kinderen en acht kleinkinderen).

Jean Guillaume Frijns en Maria Helena Vrancken waren 58 jaar getrouwd toen Jean Guillaume op vrijdag 3 juni 1927 stierf in de ouderdom van 82 jaar. De laatste jaren van hun huwelijk waren waarschijnlijk niet de beste. Door ziekte moesten de kinderen de verzorging op zich nemen. Dat betekende dat "mooder" op de Bloemenweg werd verzorgd door haar dochter Marie en "vader" op de Brusselsestraat 99 door dochter Fien. Vijf jaar nadat Jean Guillaume gestorven was overleed "mooder" op zaterdag 13 augustus 1932 in de gezegende leeftijd van 85 jaar.

Piet Frints

Tussen Maastricht en Poppelsdorf

(slot)

Marie en Pie

Het merkwaardige feit doet zich voor dat ik van de in Maastricht gebleven dochter Marie veel minder weet te vertellen als van de zussen die naar Duitsland trokken. Marie, ik heb het idee dat zij de rol vervulde voor de familie in Maastricht, die Tina had in Duitsland: Een

thuis bieden aan degenen die dat nodig hadden. Fien heeft er gewoond en Memmelies, maar tevens heb ik de indruk dat er een zekere concurrentie ontstond tussen Mei en haar. De beide in Maastricht wonende zussen zijn ook acht jaar lang met elkaar gebrouilleerd geweest naar aanleiding van Memmelies. Maria Elizabeth werd geboren op 10-06-1879 te

Maastricht. Tot aan haar huwelijk (en misschien ook daarna nog even) met Petrus Wilhelmus, heeft ze in het magazijn van de Sfinxfabrieken gewerkt. Misschien heeft ze haar Pie wel daar ontmoet, want ook Pie was aardewerker van beroep. Ze huwden op 22-04-1898 Maastricht en kregen veertien kinderen. Vier stierven er in de eerste levensjaren, drie van hen zijn nog in leven: Mia, Fien en **Pierre**.

In 1914 werden in wat het Blauw Dorp zou gaan heten arbeidershuisjes gebouwd, met een klein tuintje achter, geen douche of andere wasgelegenheid en een latrine achter het huis. Toch waren deze onderkomens die er nu nog staan, voor die tijd een geweldige vooruitgang. Een eigen huisje voor een gezin, hoe groot ook, met enige privacy, met schoon stromend water, moet als een paradijs zijn ervaren na de eenkamerwoningen in de huurkazernes.

Marie en Pie hebben in zo'n woning op de Servatiusweg gewoond en daarna op de Gerard van Wermweg.

Het was een gezin met flink wat discipline; Pie was streng en wat een zegen, hij dronk niet, vooral omdat hij geen alcohol kon verdragen.

Hij is echter op jonge leeftijd gestorven: 56 jaar, op 17-09-1932. Toen waren gelukkig al vier kinderen de deur uit (gehuwd), alleen de jongste, Pierre, was nog echt klein, een jongen van negen jaar, toen zijn vader stierf.

Marie was een mooie vrouw met het donkere Bouvrie-haar en de grijze ogen; ze werd echter op latere leeftijd te dik en toen een Duitse arts ontdekte dat ze suikerziekte had moest ze vermageren. Ze is er oud mee geworden: in 1957 stierf zij, 78 jaar oud.

Ik vermeld, vanwege de relevantie en het aantal, slechts de tien volwassen geworden **kinderen**:

- Joh. Hub.: *09-04-1899 aardewerker
- Jacobus: *20-08-1900 aardewerker
- Andreas Hub.: *13-12-1901 glassorteerder
- Anna Maria: *23-11-1903 zonder beroep
- Maria: *19-06-1906 ?
- Antonius Mart.: *24-09-1907 aardewerker
- Maria Hub.: *12-05-1912 tabakwerkster
- Maria Margar.: *27-04-1915 ? **Mia**
- Maria Josephi: *30-08-1917 tabakwerkster **Fien**
- Petrus: *27-02-1923 magazijnbed. **Pierre**

Berb en Hanni

Het vierde in leven gebleven kind van Jacques en Beth kreeg de fraaie namen Anna Maria Barbara bij haar geboorte op 09-09-1882, en werd aldus onder andere vernoemd naar haar oma van vaders zijde: Maria Barbara Signet.

Weinig kinderen zullen heden ten dage in Maastricht nog opgescheept worden met de verbastering in het dialect van de naam Barbara, nl. **Berb!**

Van Berb is geen foto bewaard gebleven, evenmin van haar echtgenoot Johann Caspar Lingen. Ze huwde met Hanni, zoals hij genoemd werd, op 08-11-1906 in Poppelsdorf/Bonn. Het was het tweede huwelijk van Hanni Lingen, die, volgens een getuige, ook wel "de Pool" genoemd werd. Een Pool was hij echter niet! Het echtpaar kreeg twee kinderen, Hanni Jr. en Fine. De kinderen raakten vroeg verweesd en werden

opgenomen in het gezin van Bernardhine en Paul. Van Hanni en Fine bezitten we wel afbeeldingen waardoor we ons misschien enigszins een voorstelling kunnen vormen van hun ouders. Ze zijn donker van haar en hebben donkere ogen . . .

Nu volgen enkele smeulige familieverhalen die natuurlijk niet meer te verifiëren zijn, maar heerlijk zijn vanwege hun sfeertekening!

Berb stierf dus jong. Als kind had ze een gebroken bovenbeen opgelopen dat geopereerd was. Het moet een gecompliceerde breuk geweest zijn want ze hield er een fistel en een mank been aan over; haar bijnaam was dan ook "de Krom"! De arts raadde een nieuwe operatie aan maar Berb weigerde. Hij voorspelde haar toen dat ze na tien, vijftien jaar, pijn in haar gewrichten zou krijgen, op zou zwellen en tenslotte zou sterven. Of het zo moest wezen: Berb werd in Poppelsdorf verliefd op *Krankenpfleger* Hanni Lingen en werd door hem liefdevol verzorgd. Is het dankzij de kompressen van koeienstront die Hanni op het bovenbeen legde, dat Berb toch nog 32 jaar geworden is?! Het gebeurde precies zoals de arts vroeger voorspelde: ze kreeg overal pijn in de gewrichten, zwol op en stierf op 29-4-1914. Op zondag 3 mei werd ze begraven in aanwezigheid van haar kinderen en haar oude vader en moeder Jacques en Beth.

Of haar man Hanni daar nog bij was weet ik niet; ook hij stierf in de eerste wereldoorlog, op een vreemde wijze: Hij was gelegerd in Namen (België) en werkte in een hangar waar aan een luchtschip gebouwd werd. Plots kwam een stuk van dat luchtschip naar beneden en doodde Hanni!

Kinderen:

- Hanni, gestorven in de tweede wereldoorlog in Rusland
- Fine, huwde in 1950 Franz Holdorf, kreeg drie kinderen: Anna, Hermine en Rudi.

Mei en Leon

Waren de meisjesnamen uitgeput in de familie Bouvrie?! Twee dochters werden geëerd met de naam Maria: de al voornoemde Marie Elizabeth Wilhelmus en het op 13-08-1885 geboren kind Maria. Om ze te onderscheiden werd de eerste "Merie" genoemd, de tweede "Mei". Maar Mei moet een hekel hebben gehad aan deze lelijke versie van de naam Maria, haar dochter Bertha wordt boos bij het horen van Mei en vindt dat er maar een ware Merie is, en dat is haar moeder! Een uiting van rivaliteit tussen de twee zussen vroeger? In Duitsland loste men het probleem op met het toevoegen van de achternamen; en zo was er dus een Marie Wilhelmus en een Marie Konings! Zwart haar, donkere ogen . . . ? Het lijkt wel zo op de foto! Een mooie vrouw die een zelfbewuste indruk maakt. Maar wat ook opvallend is, tot op hoge leeftijd, is de wat zure mond met neerhangende mondhoeken die in tegenspraak lijkt met haar opgewekte karakter. Dertien jaar oud was Mei toen ze met haar ouders voor het eerst naar Poppelsdorf vertrok in 1898. In 1902 gaan ze min of meer definitief naar Duitsland en twee jaar later al wordt Mei's eerste kind geboren: Maria, Mei is er dus "vroeg bij" en moet op negentienjarige

leeftijd met Leon Konings getrouwd zijn: 1-2-1904 dus. Uit deze verbintenis worden zeven kinderen geboren, waarvan er twee heel jong zullen sterven. Mei was een vrolijk type; ze zong graag en goed, was gek op carnaval en stond dan graag in de "buut". Ze kreeg verschillende bijnamen: "dans-Merieke" en "Moppekeuningin".

Maar er was meer. Mei bezocht ook trouw haar broer Mung en zijn vrouw Stieneke in het ziekenhuis: zij schijnt erbij geweest te zijn toen, Mung, Stieneke en hun zoon Hoebeer, afscheid van elkaar namen. Ze was waarschijnlijk ook een felle: ze heeft acht jaar lang niet willen spreken met haar oudste zus door een meningsverschil over Memmelies.

Leon Konings, ook Maastrichtenaar, en ober van beroep, moet voor een jonge meid veel aantrekkelijks gehad hebben: ik heb foto's van hem gezien in sportkostuum; zijn spierballen waren indrukwekkend! Misschien was zijn prijzenkast toen al aardig gevuld, in ieder geval werd hij meerdere malen worstelkampioen van Rheinland-Westfalen. Hij haalde in totaal 187 prijzen en veroverde eerste en ereprijzen in gewichtheffen, hoogspringen, steenstoten, hink-stap-springen en worstelen. Ik heb geprobeerd het lokaal te vinden op de Sternenburgstrasse waar hij jaren les gegeven heeft aan jonge mannen uit Poppelsdorf, het is me niet gelukt: het lokaal is verdwenen. Leon was drie jaar ouder als Mei, geboren op 11-8-1882; ze waren twee dagen na elkaar jarig! Misschien heeft dat wel meegeholpen aan een lange echt verbintenis! In 1916, tijdens de Eerste Wereldoorlog, verslechteren de sociale omstandigheden in Duitsland natuurlijk, en worden de niet-Duitsers in Poppelsdorf gedwongen te vertrekken. Het jonge gezin met vijf kinderen verhuist naar Maastricht en gaat wonen in Heer, waar Leon Konings een klein huisje heeft gekocht. Maar Mei voelt zich daar absoluut niet thuis en verlangt terug naar Mestreech. Ze zijn terug waar het allemaal begon: dichtbij de Tongersestraat, Abtstraat 25. Daar wordt nog een nakomertje geboren in 1925: **Bertha**. In dit kleine huisje wordt ook Memmelies opgevangen als in 1922 haar "Mem" overlijdt, en vindt Gretchen Bouvrie er een gastvrij onderdak. Wanneer in 1954 Mei en Leon hun vijftigjarig huwelijksfeest vieren, wonen ze in "Het Hemeltrijk" Tongersestraat 60a. Vanuit Maastricht is Mei meerdere keren per jaar haar familie gaan opzoeken in Bonn: na de tweede wereldoorlog echter pas nadat een verzoening op de Drachenfels had plaatsgevonden.

Mei sterft in 1968, Leon in 1960. Paul Possart Sr. komt uit Bonn met een krans om zijn oude vriend en zwager de laatste eer te bewijzen.

Kinderen:

- Maria: *21-06-1904 Bonn, aardewerkster
- Bernardina: *08-12-1905 Bonn, aardewerkster
- Leonard Johann: *24-4-1909 Bonn, aardewerker
- Barbara: *5-12-1910 Bonn, aardewerkster
- Gertrud Maria: *23-4-1915 Bonn, aardewerkster
- **Bertha**: *25-5-1925 Maastricht ?

Josefien en . . .

Elisabeth Josephina had een kort maar zeer bewogen leven. Ze werd geboren op 15-12-1887 te Maastricht

en verhuisde met haar ouders, ze ongeveer een jaar later naar haar veel oudere zuster Merie W. werd gebracht, daar valt slechts naar te gissen. Was ze nodig om een handje te helpen in het jonge gezin van Meri en Pie waar een tweede kind op komst was, of had ze gewoon vreselijke heimwee? We zullen het nooit weten. In ieder geval reist ze in 1902 mee naar Duitsland en krijgt daar kennis aan een Konings!

Tijd voor een *intermezzo* . . . Dat er tussen de vele Maastrichtse families in Poppelsdorf levendige betrekkingen zullen hebben bestaan, zal iedereen begrijpen! Men woonde immers in een vreemd land met een vreemde taal en gebruiken. Ik weet twee andere families waaruit telgen met elkaar zijn getrouwd: Ogg en Breeveld.

Het gezin van Cornelis Hendrik Konings (*1858) en Catharina Schepers (*1859) was reeds in 1891 met vier kinderen naar Poppelsdorf getrokken. Pa Konings was glasblazer van beroep; wat hij in De Wesselsfabrik zocht is mij een raadsel. Voorzover ik weet had de Wesselsfabrik geen glas in productie. En glasblazers werden het best betaald bij de Sphinx.

Het gezin heeft dus vier kinderen, allen in Maastricht geboren: Leon, Maria Gertrudis, Frans en Henricus. Leon trouwt dus met Mei en Frans vrijt met Josefien. Nog inniger raken de Koningsen gelieerd als de moeder van Paul Possart Sr., Marianne, voor de tweede keer huwt met, u raadt het al: Cornelis Konings!

Terug naar Josefien, ze is negentien als ze zwanger raakt van Frans; niets bijzonders in die tijd. Maar meestal huwden de jonge geliefden binnen korte tijd met elkaar en werd zo de eer min of meer gered. Zo niet bij Fien en Frans . . . hij deed haar een trouwbelofte en vertrok weer naar Nederland waar hij zijn militaire dienst vervulde. Josefien beviel van een dochter op dinsdag 5-2-1907; het was een zeer moeilijke bevalling: eerst een poging tot tangverlossing en daarna een keizersnede. Josefien heeft deze ingrepen niet overleefd; de dag erna, 's avonds om kwart over tien sterft zij plotseling. Ze wordt begraven op zondag tien februari, 's middags om kwart voor vier vanuit haar ouderlijk huis op Sternenburgstrasse 78. En de volgende ochtend om kwart voor acht is dan de Requiemmis. Ik vertel dit zo uitvoerig om u iets van de begrafenisgebruiken te laten zien uit die tijd, over sociale omstandigheden gesproken: men kreeg geen vrij voor het begraven van de doden, dat moest maar op de enige vrije dag gedaan worden die men had!

Als Frans voor verlof naar Poppelsdorf komt is Fien dus dood. Hij erkent zijn dochter echter niet en weigert aan haar opvoeding bij te dragen. Jacques en Beth, beiden al bejaard, zeker voor die tijd, erkennen het kind en geven het hun naam. Ze wordt gedoopt Elisabeth en gaat de geschiedenis in als **Memmelies**.

Sjeng en Maria

Twee kinderen worden geboren en zijn weer heel vlug gestorven (Bartje en een Katrien), als in 1891 eindelijk weer een jongen het leven ziet bij Jacques en Beth: Joannes. Hij wordt zo deftig niet genoemd natuurlijk in het Maastrichtse dialect, hij heet Sjengske. Hij heeft

later als hij volwassen is, nog net meegekregen misschien, dat hij een beroemde naamgenoot kreeg, waarvoor een standbeeldje is opgericht in de Stokstraat: Sjengske, naar het boek van Ber Hollewijn! Van de veertien kinderen van Jacques en Beth zijn er vijf van het mannelijke geslacht; daarvan zullen er twee de volwassen leeftijd bereiken. Geen wonder dat Beth ten einde raad is als Sjeng op de kleuterleeftijd difterie krijgt, een levensbedreigende ziekte toen. Er heerst een ware epidemie en er sterven vele kinderen in het ziekenhuis Calvarieberg, waar ook Sjengske ligt, op de afdeling "aonstekeleke krengdes" zoals u weet. Iedere ochtend stonden verontruste moeders aan de poort op de Abtstraat om, als de poort geopend werd door een van de zusters Onder de Bogen, te horen of hun kind die nacht overleden was. Sjeng Bouvrie had, om hem lucht te verschaffen zoals al verteld, een buisje in de luchtpijp, gemaakt van riet. Beth heeft, samen met Mei zich de blaren onder de voeten gelopen door driemaal de "Beiweeg" te gaan, hartje winter in de dikke sneeuw! We hebben deze geschiedenis herdacht, mijn broer Jacques en ik en Paul Possart en Anneliese Monreal uit Duitsland. Dik honderd jaar later zijn we bij de "Sterre der Zee" die, volgens de familie-overlevering Sjengske het leven heeft gered, naar oud gebruik een kaarsje voor haar gaan opsteken. Kleine Sjeng was het enige kind dat die nacht niet gestorven is, maar daar is het geluk niet bij gebleven: toen hij later in militaire dienst moest kon hij de hoge kraag van het uniform niet verdragen op het litteken en kreeg hij vrijstelling! Op zevenjarige leeftijd gaat hij mee naar Duitsland, en krijgt, net als zijn ouders, "het heen en weer"! Hij verhuist drie keer mee, erg bevorderlijk voor zijn schoolopleiding zal dat niet geweest zijn. Hij wordt fabrieksarbeider, aardewerker. Op 25-jarige leeftijd huwt hij in Maastricht Maria Breidenbach uit Pingsdorf, een Duitse dus. Het verhaal gaat dat het van Sjengs kant liefde was op het eerste gezicht. Hij kwam haar tegen op de trappen van het station in Maastricht en was verkocht. Waarom beiden in Maastricht zijn en daar ook trouwen en niet in Poppelsdorf of Pingsdorf, heb ik niet kunnen achterhalen. Had hun voorechtelijk kind Margaretha (Gretchen of Grethe of Greta) er iets mee te maken dat in Kessenich/Bonn geboren werd op 12-07-1915? Hoe het zij: in 1918 verhuist het gezinnetje naar Bonn en gaat wonen op de Bonner Talweg. Een tweede dochtertje, Maria, wordt intussen geboren en sterft in 1917 te Maastricht. Sjeng, nu Hans geheten, wordt werknemer bij de aardewerffabriek van Wessels. Hij is kunstzinnig: hij musiceert graag en richt een mandolineclub op. Hij schildert en maakt na de oorlog speelgoed voor Anneliese, zijn nichtje, en beschildert dat. Anneliese herinnert zich hem als een heel lieve man. Hij is na de oorlog vaker 's morgens vroeg al bij de Dickopfen langs gekomen voor een ontbijt en een praatje. Vermoedens bestaan dat de "liefde op het eerste gezicht" niet wederzijds was en Maria niet zo'n aardige vrouw. Na de tweede wereldoorlog ging het niet zo goed met Sjeng. Hij kreeg last van zijn rug (hernia) en werd depressief, kreeg wanen en meende dat hij de Krankenkasse had bestolen van de Wesselsfabriek. De grote mand met bloemen of fruit van de directie kon hem niet overtuigen van het tegendeel. Hij deed een zelfmoordpoging en werd in de psychiatrische inrichting van Bonn opgenomen. In

1956 stierf zijn vrouw Maria en op 26-02-1958 stierf ook Sjeng, een beetje vergeten door zijn familie die zeer verdrietige en hectische jaren beleefde in die tijd.

Kinderen:

- Margaretha, geb. 12-07-1915 Bonn, gest. 10-02-1985 Maastricht.
Woonde in 1932 bij Mei in de Abtstraat en werkt bij de Hema. Huw. Lucas Appelo; geen kinderen.
- Maria, geb. 15-09-1917 Maastricht, gest. 24-12-1917 Maastricht

Memmelies en Peter

Een laatste hoofdstukje moet natuurlijk gewijd worden aan Memmelies! Haar jonge moeder Josefien sterft in het kraambed na haar geboorte op 6-02-1907 (na een operatieve ingreep). Haar vader Frans Konings erkende haar niet en weigerde voor haar te zorgen. Ze kreeg de naam Bouvrie van haar grootouders die respectievelijk 56 en 63 jaar oud waren. Niet echt een leeftijd om met een baby opgescheept te zitten! Ik vind het bewonderenswaardig, al zal er ook wel een geldelijk voordeel aan deze adoptie hebben gezeten. (Wezengeld) Het oude Maastrichts heeft nogal wat woorden voor de grootmoeder: Ama, Grameer, het deftige Bonmama en, het, in mijn ogen wel erg lelijke Mem . . . Deze laatste benaming wordt nu nog gebruikt in de uitdrukking "Aw Mem". Lies noemde haar oma Mem, vandaar haar bijnaam. Het heeft dus niets te maken met haar flinke . . . op latere leeftijd!

In 1917 gaat Elisabeth, zoals ze gedoopt werd, naar Maastricht met haar grootouders en ze nemen daar weer hun intrek op de vertrouwde Awwe Bouw, Tongersestraat 72!. Ze wordt loopmeisje van beroep en verzorgt samen met haar tante Mei en Mem, haar ziek grampeer Jacques. Deze sterft op 8-09-1917 aan een vreselijke ziekte: keelkanker. Dit moet op zo'n jong kind een diepe indruk hebben gemaakt. Vijf jaar later sterft ook Mem in Calvarieberg, dement. Dat haar wees-zijn, de opvoeding door twee bejaarden, en deze laatste ervaringen bij het kind hun sporen hebben achtergelaten, is te begrijpen.

Want wat nu met Memmelies? Ze komt in huis bij de Wilhelmussen, slechts korte tijd, want de inmiddels flink uit gegroeide vijftienjarige had een relatie gekregen met een man die Marie en Pie niet beviel. Enige losbandigheid schijnt haar ook niet vreemd te zijn geweest, want ze was zo onhandelbaar dat we haar zes maanden na de dood van haar oma terugvinden in het St. Vincentiusgesticht op de St. Pietersstraat. Tot groot ongenoegen van haar tante Mei overigens. maar het gesticht plaatst het meisje ver weg in Rheden, in een artsengezin. Memmelies krijgt daar een relatie met de zoon van de arts en Mei haalt haar terug naar Maastricht en neemt haar op in haar gezin. Niet lang daarna echter komt Paul Possart op bezoek in Maastricht en neemt Lies mee naar Duitsland. Ze huwt daar een twintig jaar oudere man: Peter Offermann. Ze krijgen samen drie kinderen. En zo is het toch nog goed gekomen met Memmelies!

Kinderen:

- Suzy, Christel, en Heinz.
Naar deze kinderen zijn we nog op zoek.

Nawoord

De jaren 1998/1999 zijn er geweest vol verassingen. Ik heb er vele familieleden bijgekregen. Velen van hen zijn reeds lang overleden, maar omdat ik zoveel over hen heb nagedacht, veel met hen bezig geweest ben, zijn ze me zeer dierbaar geworden. Ik kan nu vertellen over Beth en Tina, over Berb en Memmelies en mijn overgrootvader Jacques alsof ze nog heel dichtbij zijn. Natuurlijk voel ik me ook rijk met Anneliese en Paul; het contact is hartelijk, levert veel herkenning op en leert me veel over het leven in het Duitsland van de twintigste eeuw.

Slechts een familie heb ik weten te vinden van de vele die eind vorige eeuw vanuit Maastricht naar Poppelsdorf zijn getrokken. Noch in Maastricht, noch in Duitsland hebben mijn naspeuringen iets opgeleverd. Slechts twee nakomelingen meldden zich: Een Ogg en een nakomeling van de familie Breeveld. Zij wachten op mijn resultaten!

Was men in Duitsland nu beter af dan in Nederland? Ook dat was een "onderzoeksvraag"! Ik kan natuurlijk slechts spreken over een familie: de mijne . . . De huisvesting was voor mijn overgrootvader beter; de sociale omstandigheden, afgelezen aan de arbeiderswetten en de omstandigheden in de Wesselsfabriek, lieten een vooruitgang zien in vergelijking met b.v. die in Maastricht, de Sphinx. Maar verder komt uit alle verhalen hetzelfde beeld naar voren: armoede, ziektes, slechte hygiënische omstandigheden en grote kindersterfte. Wat ook schrijnend terugkomt is de grote plaag m.i. van die tijd: *het drankmisbruik*. Vooral over het leven van de vrouwen in die jaren heb ik veel lopen denken. Ik vond in Duitsland een nieuwe Stieneke Mares: altijd slovend van de morgen tot de avond, zingend als het een tijdje goed ging, veel kinderen ter wereld brengend die vaak al heel jong stierven, een "zatte" man in bed die pruimde en zijn vrouw "innig liebt", maar het schaarse huishoudgeld naar de cafés bracht en zijn opgekropte agressie om de werksituatie, thuis kwijt moest. Zoals ik gezocht heb naar het graf

van Stieneke Mares, zo zou ik graag het graf bezoeken van de vrouw met het gouden hart, door iedereen geliefd, **Tina Bouvrie**.

Wat de oorlog in het leven van de na de Eerste Wereldoorlog nog in Duitsland gebleven gezinnen betekend heeft, heb ik aan de hand van mijn eigen familie als voorbeeld beschreven in hoofdstuk een. Dat deze oorlogen schrijnende schizofrene omstandigheden opleverden is evident. De naweeën zijn tot nu toe voelbaar in alle gesprekken met Paul en Anneliese. Misschien is daarom wel het meest bevredigende resultaat van mijn jaartje spuurwerk, dat na 38 jaar, neven en achternichten uit twee landen, maar van een voorouder stammende, elkaar hebben teruggevonden!

Maastrichtse Families in Poppelsdorf

Bouvrie van Boven Breeveld van den Broek
Clermonts Dingena

Van Engelshoven Van Eyck Van de Gey
Leenaarts Leenders

Leenhouts Melser Ogg Van der Vieven Wijnants

Literatuur

- Bouvrie, Jacques: Café des Bons Enfants.
- Van der Dollen, Busso: Bonn-Poppelsdorf in Karte und Bild, Landesconservator Rheinland, Rheinlandverlag 1979.
- Giese, K.: Aus der Heimatgeschichte von Poppelsdorf, Zusammengestellt und herausgegeben von K. Giesen.
- Maenen, Dr A. J. Fr.: Petrus Regout 1801-1878, N.V. Centrale drukkerij Nijmegen, 1959.
- Van Iterson, Ad: "Vader, Raadgever en beschermer" Petrus Regout en zijn arbeiders 1834-1870, Univers. Pers Maastricht, 1992.
- Weisser, Michael: Porzellan- und Steingutfabrik Ludwig Wessel, Bonn-Poppelsdorf 1980.

Drie jaren procederen om 807 pond "clockespjise"

Drossaard, rentmeester en gemeente der vrije Rijksbaronie Peterschem tegen Cornelis Lux te Maastricht

(vervolg)

Reprochen voor eisers tegen Lux de dato 27 september 1718

Reproche betekent een artikelsgewijze aanval op *calengier en employe*. Zij behelst zowel wraking van getuigen als weerlegging van bewijsmateriaal. En zoals te doen gebruikelijk geschiedde het zeer uitvoerig en wijdlopig. Getracht zal worden de betogen in te korten tot datgene wat essentieel is.

Niet terzake doende was dat Peterschem Fremy een bekwam klokkengieter vond omdat hem het hergieten van de klokken was toevertrouwd. Waar het om ging was dat later bij het verrichten van dit werk was gebleken dat klokspijs was verduisterd. Dat was in tegenspraak met wat van een eerlijk man werd

verwacht. Tegen het contract met het kapittel van Sint Servaas werd gesteld dat Fremy daar weinig eer mee had ingelegd zoals de hele stad bekend was. Niet verwonderlijk was dat hij geen tevredenheidsbetuiging had overgelegd, want tot op de dag van vandaag had Fremy nog geen betaling ontvangen, enerzijds wegens het achterhouden van overgebleven klokspijs, anderzijds omdat de klok verkeerd gegoten was waardoor de resonantie niet deugde. Tegen de getuigenis van Joannes Segers werd ingebracht dat deze een knecht was van gedaagde en dat het niet toelaatbaar was dat knechten getuigden tegen hun meester. Overigens was zijn getuigenis onduidelijk en te algemeen door te zeggen dat Fremy de kwestieuze klokspijs op klaarlichte dag aan zijn meester had

verkocht zonder aanduiding van enig tijdstip van de dag, en dat de verkoop publiekelijk en in het openbaar had plaatsgevonden zonder nader omstandigheden aan te geven die de verkoop acceptabel konden maken. Uit het feit dat de verkoop in zes of zeven keer was geschied moest juist worden afgeleid dat het de bedoeling was dat een en ander onopgemerkt bleef. Zonder opgaaf van redenen stelde Segers dat hij Fremy kende als een eerlijk meester en dat hij niet geloofde dat deze de klokspijs had gestolen. Dat de klokspijs in de winkel was uitgesteld was te vaag nu niet werd aangegeven hoelang en in welke hoeveelheid dat was. Ook uit de rest van de antwoorden bij het verhoor bleek duidelijk dat deze getuige vooraf was geïnstrueerd over wat hij wel en niet moest zeggen. De getuigenis van Veugen sprak door de woorden van Fremy meer tegen dan voor gedaagde, omdat zij blij gaf van het gekonkel van Fremy met betrekking tot klokspijs.

Reprochen met zes bijlagen voor Cornelis Lux de dato 11 oktober 1718

In dit 26 bladzijden tellend verweerschrift probeerde Lux de getuigen a charge onderuit te halen. Vooreerst werd ten aanzien van alle genoemde ingezetenen van Peterschem gesteld dat zij onbekwaam en verdacht waren om te getuigen, omdat zij allen als ondergeschikt aan drossaard, rentmeester en schepenen zelf partij waren in deze zaak. Bovendien hadden zij niet vrijwillig getuigenis afgelegd, maar waren op bevel van drossaard en rentmeester voor het gerecht moeten verschijnen buiten aanwezigheid van de schepenen. Toch wilde de procureur nog eens ingaan op de getuigenissen. Hij verviel daarmee in herhalingen van datgene wat hiervoor reeds werd vermeld. Ik acht mij daarom ontslagen om deze hier in hun hele omvang opnieuw naar voren te brengen. Wel wil ik aangeven dat de procureur in het algemeen de verklaringen van de getuigen *"impertinent, frivol en irrelevant"* achtte die niets zeiden over de zaak zelf: de verduistering van de klokspijs van eisers door Fremy en de verkoop daarvan aan gedaagde. De getuigenissen van Abraham Aaron en Jacob Isaac *"beijde joodens"*, waren eveneens van nul en generlei waarde. Gedaagde hoefde zich daarvan niets aan te trekken: *"Behalven en des te meer dat dese deponenten, sijnde van de joodse natie, hunne personen verwerpelijck sijn om getuijgenisse der waerheijt te geven."* (Voorwaar discriminatie van de bovenste plank!) Daar te verwachten viel dat eisers alle *"frivoole depositiën"* zouden bundelen om daaruit valse vermoedens af te leiden, legde de procureur twee op verzoek van Fremy onder ede afgelegde getuigenissen over als bijlage 1 en 2 te weten:

1) Van Hendrik Panenburg die ten overstaan van de schepenen van Lage Mierde, Antony Verhagen en Adriaan Raaymakers, in tegenwoordigheid van secretaris Peter Stelt, op 2 september 1718 had verklaard dat hij tien tot twaalf dagen voor Pasen in het jaar 1717 Fremy met zijn vrouw op zijn kar van Lage Mierde naar Exel in het land van Luik had vervoerd. Als bagage waren ingeladen een bed, deken en ander toebehoren, alsmede een zware grote sluitmand en een open mand met materialen voor het gieten van klokken en wat klokspijs. Dat alles

was afgeladen bij herbergier Gregorius Huijsmans te Exel onder Hechtel, waar Fremy en zijn vrouw de nacht hadden doorgebracht.

- 2) Van Gregorius Huijsmans die op 22 augustus 1718 ten overstaan van notaris Gerard Gijbels, tevens schepenen van Exel, had verklaard dat omtrent Pasen 1717 Fremy samen met zijn vrouw met een kar waren aangekomen bij zijn huis. Zij hadden bij zich een sluitmand, een korf, een bed en andere meubelen, alsmede hem onbekend gereedschap. Hij had beiden met al hun spullen naar Lanaken gereden waar hij de wagen had helpen leeg maken bij het huis van Van Someren waar beiden gingen logeren. Uit beide verklaringen bleek hoe lichtvaardig de ingezetenen van Peterschem de feiten verdraaid hadden door te zeggen dat Fremy bij Van Someren was ingetrokken met alleen een bed en een lichte sluitmand. Verzocht werd om de getuigen uit Exel onder ede te horen om die van Peterschem te weerleggen. De verklaring van Swelsen bevat in feite niets ten nadele van gedaagde. Lux was, nadat de klokspijs bij hem weggehaald was, bij hem thuis geweest om enige roodkoperen nagels te kopen en daarbij had Swelsen's vrouw gevraagd of hij wat klokspijs had. Over Ploegers kon hij kort zijn. Deze was van een verdachte en onbetrouwbare levenswandel. Korthedshalve verwees hij naar de bijlagen 3, 4, 5 en 6, te weten:
- 3) Een akte van Theodorus van der Wood de dato 27 juni 1718, waarin Hendrik Strangh, meester koper-slager, en Joannes Caijen, knaap van het kremer-ambacht, getuigden dat de op 24 juni door Gerrit Hertogen op verzoek van Lux afgelegde verklaring volkomen waar was.¹⁰ Strangh verhaalde dat Gerrit Ploegers ongeveer tweeënehalf jaar geleden bij hem thuis was gekomen met de vraag waarom hij niet in zijn functie van keurmeester optrad. Er waren op de markt *castrollen* (koperen pannen) te koop. Hij had toen Caijen laten roepen en samen waren zij naar de markt gegaan om poolshoogte te nemen. Daar vernam hij dat Ploegers in de Nieuwstraat in een brandewijnhuis zat en daar de pannen bij zich had. Samen met ene Nicolaas Boymans hadden zij Ploegers de pannen afgenomen. Die had toen gezegd dat Gerrit Hertogen ze aan hem had gegeven om te verkopen. Hertogen had zich voor die affaire moeten verantwoorden op het stadhuis. Daar bleek dat het vertelsel bedrog was om Hertogen in een kwaad daglicht te stellen. Toch had Ploegers, tegen beter weten in, volgehouden dat Hertogen de pannen wel had gegeven om te verkopen en wilde dat zelfs onder ede bevestigen. De burgemeesters en de heer Houben, de regerend meester van het kremer-ambacht, overtuigd dat Ploegers de zaak bedroog, hadden de pannen terug gegeven aan Hertogen. Bode Caijen verklaarde nog dat een zekere Thomas Swelsen toegegeven had met Ploegers te hebben samengespannen om zijn zwager Hertogen schade te berokkenen. Dat had Caijen ook aan de heer Houben bekendgemaakt, reden waarom de pannen waren vrijgegeven.
- 4) Door dezelfde notaris werd op 24 juni 1718 bij akte vastgelegd de verklaring van Gerrit Hertogen dat Ploegers zo'n tweeënehalf jaar geleden tijdens zijn afwezigheid bij hem thuis was geweest om enige pannen te kopen. Hertogen's knecht had

Ploegers drie stuks verkocht tegen 23 en een halve stuiver per pond. Toen het echter op betaling aankwam had Ploegers gezegd: *"ik ga hiernaast in mijn huis bij Jouppaer waar ik inwoon, even geld halen en dan breng ik het je"*. In plaats daarvan was hij de pannen op straat te koop gaan aanbieden. De meesters van het ambacht hadden ze in beslag genomen op het zeggen van Ploegers dat de knecht van Hertogen hem gevraagd had om ze te gaan verkopen. Daarvoor was hij op het stadhuis moeten komen waar Ploegers volhield dat hij de ketels had gekregen om te verkopen. Met voldoende getuigen had hij het tegendeel kunnen bewijzen en toen de pannen teruggekregen.

- 5) Nog een notariële akte, nu van F.B. Demelinne de dato 6 februari 1713, inhoudende dat Gerardus Ploegers in huwelijk met Anna de Manni bekende een schuld te hebben van 100 rijksdaalders tegen 5% rente wegens geleverde *"coopmanschappen"* aan Johannes van Gulpen, burger/koopman gehuwd met Agnes Musch. Als onderpand dienden 1/6 deel van een huis op de Boschstraat tegenover de Sint Mathijkskerk, achter uitkomend in de Batterijstraat, tussen - richting Markt - *"het Lemken"* van Peter van Aldenhoven, en - richting Boschpoort - Otto van den Bosch; nog 1/6 deel van een huis daarnaast in de Batterijstraat en nog 1/6 deel van een kapitaal van 100 pattacons, staande op het huis van notaris Reinier Schaepen op de Grote Gracht en tenslotte 1/6 deel van een half huis in de Capucijnenstraat naast de Capucijnengang, belast met 300 gulden ten behoeve van Bartholomeus Essers.
- 6) Als laatste een akte van notaris Theodorus van der Wood van 7 februari 1713, waarin genoemde Ploegers, burger/koperslager, bij genoemde Essers, burger/koopman, een lening afsloot van 100 gulden tegen 5% rente. Naast bovengenoemde onderpanden werd ook nog 1/6 deel van een kapitaal van 500 gulden op de lommerd (bank van lening) genoemd. Verder werd door Ploegers verklaard dat alle panden met niet meer dan 400 gulden waren belast, welk bedrag hij ook opgenomen had bij Essers volgens akte van notaris Petrus Strouven de dato 16 mei 1711.

Tenslotte werd door gedaagde nog eens het gesprek met Ploegers herhaald toen deze hem was komen vertellen dat die van Peterschem klokspijs kwijt waren. Toen had hij gezegd, en dat zei hij nu weer, dat hij van Fremy geen klokspijs had gekocht die afkomstig was van de hergoten klokken van Peterschem. Het hele verhaal over zijn manier van doen tijdens dat gesprek, waren verdichtsels van Ploegers. Als hij, Lux, werkelijk schuldig was, zou hij bang geworden zijn en zou hij de korven met klokspijs niet openlijk in zijn winkel hebben laten staan. Zijn conclusie luidde dan ook dat geen enkel bewijs was geleverd ter ondersteuning van de aantijgingen door eisers.

Salvatie en motief voor Cornelis Lux tegen Peterschem dd. 24 januari 1719

Hierin werd alles waar het in deze omdraaide nog eens opgesomd: er was een contract van 8 maart 1717 van Peterschem met Fremy over het hergieten der klokken waarin door Fremy een cautie werd verstrekt van 150

rijksdaalders. Na oplevering van het werk was er 807 pond klokspijs verdwenen. Het tekort zou aan hem, gedaagde, zijn verkocht door Fremy. Afgezien van het feit dat het contract alleen een zaak was tussen eisers en Fremy, stond daarin niets over de hoeveelheid van de door eisers beschikbaar gestelde klokspijs. Gedaagde had te goeder trouw spijs van Fremy gekocht en die kon hem dus niet ontnomen worden. Hij ontkende dat deze spijs dezelfde was als die was overgebleven na het gieten van de klokken. Daarom vroeg hij teruggave van de in beslag genomen klokspijs en schadevergoeding. De eis van Peterschem diende ongegrond te worden verklaard want niet was aangetoond dat 3.806 pond aan Fremy was toegewezen. Er was alleen gezegd dat de oude klokken zoveel wogen. Toen de klokspijs naar kapelaan Spies was gebracht en opnieuw gewogen, was niets gezegd over het gewicht. Kortom, er was geen enkel bewijs dat Fremy 807 pond aan spijs minder gebruikt had noch dat deze spijs door hem onvreemd was en verkocht aan gedaagde. Dus kunnen eisers geen spijs opeisen als aan hen toebehorend. Wat zij via hun getuigen hadden willen bewijzen deugde niet en was door gedaagde voldoende weerlegd door zijn getuigen van Lage Mierde over het schenken van pijpen aan Fremy en door de voerlui die Fremy respectievelijk naar Exel en Lanaken hadden gebracht met een zware sluitmand waarin zich klokspijs, materiaal en gereedschap van de klokkengieter bevonden. Het was die van Lage Mierde komende klokspijs die hij van Fremy had gekocht. Daar was niets van Peterschem bij. Zo lang het tegendeel niet was bewezen, hadden eisers geen recht om de klokspijs op te eisen die hij te goeder trouw van een eerlijke en publieke meester had gekocht. Dergelijke inkoop was volgens de reglementen van het ambacht ook niet verboden. Dat was alleen anders als gekocht was van verdachte personen. Als eisers hun recht zochten, hadden zij verhaal kunnen nemen op de volgens contract door Fremy betaalde borgsom dan wel een proces moeten aanspannen tegen hem, maar niet tegen gedaagde die op geen enkele manier, direct noch indirect, met Peterschem zaken had gedaan. Overigens was Fremy - zoals gedaagde in zijn dupliek al had vermeld - vroeger al eens vrijgesproken door het Hoog Brabantse gerecht, omdat eisers hadden verzuimd het gerecht de redenen van het beslag op diens goederen op te geven.

Civil Requeste met drie bijlagen van Peterschem de dato 7 februari 1719

Nog een laatste poging van eisers om hun gelijk te krijgen was het indienen van een verzoek aan burgemeesters en gezwoorenen van Maastricht om nog een tweetal voor Lux belastende getuigenissen aan het dossier toe te voegen. Het betrof de ondervraging van Lux door twee notarissen op verzoek kanunnik Bietmé¹¹⁾ over het werk van Fremy voor het Sint Servaas kapittel en een terzake door Lux zelf ondertekende kwitantie. Voorts werd een aantal vragen overgelegd met het verzoek om Joannes Segers, de gewezen knecht van Lux en thans zelf koperslager, wonende in de Nieuwstraat, daarover onder ede te verhoren. Daartegen werd op 9 februari onmiddellijk door Lux protest aangetekend in een **"corte reflectie**

van Rechten incommunicabel". Partijen hadden "de saecke in thoon gereguleert" dit wil zeggen over en weer bewijzen aangedragen en daarna van verdere bewijsvoering afgezien. Vervolgens was de zaak in staat van wijzen gebracht ter afdoening behoudens recht van motief. Gedaagde had zijn salvatie en motief ingebracht, zodat de zaak afgedaan kon worden. Eisers konden nu niet meer met nieuwe bewijzen komen zoals de rechtspraak uitwees. Bovendien wilden zij een niet terzake doende zaak naar voren brengen namelijk de aankoop door Fremy van enige ponden klokspijs of rood koper bij hem, gedaagde, ten behoeve van het Sint Servaaskapittel die Fremy nadien weer aan hem terugverkochte zou hebben. Ofschoon onwaar, konden eisers daaruit geen bewijs afleiden voor hun zaak. Het ging hier om twee verschillende zaken want de klokspijs van het kapittel kon niet vereenzelvigd worden met de in Peterschem onvreemde klokspijs. Het verzoek van eisers was niets anders dan een poging om deze langdurige rechtszaak nog langer te vertragen en om de gedaagde verdacht te maken. Daarom verzocht hij om verwerping van het verzoek om nieuwe getuigen te verhoren. Het gerecht oordeelde op 11 februari 1719 dat het rekest van eisers niet ontvankelijk was omdat het te lang na de bewijsvoering was ingediend. De Recessen, Maastrichtse wetboeken, stelden als uiterste termijn zes weken, en die was ruimschoots overschreden. Bekendmaking van de uitspraak aan partijen volgde op de 13e februari. Ondanks dit vonnis vond op de 18e een voorlopig getuigenverhoor plaats van Segers door de gezworen raden Herman van der Weijden en Dirik van Wijck van het indivieze Laaggerecht. Hij verklaarde vroeger bij Lux te hebben ingewoond en toen de manipulaties van Lux en Fremy in verband met de transactie van koper aan het kapittel te hebben gezien. Zijn getuigenis en de antwoorden die Lux had gegeven op vragen die hem op verzoek van de "opperfabriekmeester" (voorzitter kerkbestuur) kanunnik Bietmé, waren gesteld door de notarissen Godfried Schaepen en Herman Vrijthoff in aanwezigheid van de *knaep* van het koperslagerambacht, werden opnieuw te berde gebracht in de twee volgende processtukken.

Salvatie en motief voor Peterschem de dato 14 maart 1719

Deze 62 kantjes geschreven tekst is grotendeels een herhaling van wat in het voorafgaande ter ondersteuning van de eis van Peterschem te berde was gebracht. Ik zal daarom niet in herhaling vallen en mij beperken tot de kernpunten van het betoog. De beslissing in deze zaak hing af van de uitkomsten van het onderzoek betreffende de twee hoofdpunten: had Fremy klokspijs aan gedaagde verkocht die hij over had dan wel achtergehouden na het gieten van de klokken van Peterschem en zo ja, was gedaagde dan gehouden de spijs terug te geven dan wel de waarde daarvan te vergoeden of nieuwe klokspijs te geven. Gedaagde had onvreemding steeds ontkend en gesteld daarvan niet verdacht te kunnen worden zolang er geen bewijs was dat er overschot aan klokspijs was geweest en dat de klokspijs waarover het proces ging, dezelfde was als die van de klokken was overgebleven. Eisers meenden aangetoond te hebben dat er een overschot

was geweest van 807 pond. Dan volgt weer de bekende berekening daarvan. Dat die restspijs door Fremy aan gedaagde was verkocht, achtten zij genoegzaam bewezen door al die getuigenissen van mensen uit Peterschem. Ook deze getuigenissen werden opnieuw uitvoerig te berde gebracht. Het was voor eisers onbegrijpelijk dat gedaagde zei zich niets aan te trekken van wat Fremy had gedaan of waar deze de onderhavige klokspijs vandaan had, maar meende te kunnen volstaan met de bewering dat hij had gekocht van een te goeder naam en faam bekend staande meester. Het handelen van gedaagde was echter verdacht, want hij moest geweten hebben dat Fremy geen eigen klokspijs bezat. Anders had deze geen klokspijs bij gedaagde laten kopen door drie gedeputeerden van Peterschem, maar zijn eigen klokspijs aan eisers verkocht. Dan had hij ook de echte waarde gekregen. Nu had hij de kwestieuze klokspijs aan gedaagde verkocht voor twaalf stuivers per pond, dat is de prijs van een stuk brood! Ook uit die lage prijs had gedaagde kunnen afleiden dat er iets niet klopte, temeer omdat Fremy alles in kleine porties, heimzinnig, op een vroeg uur en langs een omweg naar Maastricht had gebracht. Ook verdacht was dat gedaagde getracht had de inkoop verborgen te houden door deze te ontkennen en de spijs in zijn kelder te verbergen. De getuigenis van Veugen sprak eerder tegen dan voor gedaagde. Hij zei toch dat Fremy bij hem thuis was geweest met een *boecksack* waarin klokspijs zat. Ook hieruit bleek dat Fremy heimelijk in kleine porties de spijs had ingebracht, met name waar Fremy hem had gevraagd met een paard spijs op te halen die buiten de stadspoort bij de brikkenoven lag. Kortom: wat Fremy gedaan had, was allemaal verdacht en door hem de hand boven het hoofd te houden, liet gedaagde zien dat hij met deze "onder eenen deckmantel light". Daaraan deed niet af dat gedaagde wees op een vonnis van de Brabantse schepenen dat Fremy had vrijgesproken. Onbegrijpelijk dat Fremy zulk excuus naar voren bracht, want dit vonnis had niets te maken met deze zaak. Fremy had namelijk gedacht dat de drossaard van Peterschem beslag had laten leggen op penningen die het kapittel van Sint Servaas had ingehouden wegens wanprestatie en toen de redenen van arrest gevraagd. Daarop was niet gereageerd omdat eisers geen weet hadden van de actie. Bovendien was dat vonnis bij verstek gegeven en daardoor nietig. Eisers hadden de stellige indruk dat gedaagde zich in deze bediend had van de naam van Fremy en de actie van arrest was begonnen in een tijd dat de drossaard afwezig was. Vervolgens spraken zij hun teleurstelling uit dat getuigen over de zaak van het kapittel op grond van de recessen niet meer mochten worden gehoord. Als de zwendel met de klokspijs van het kapittel door gedaagde in samenwerking met Fremy eerder was ontdekt en het stadium van het proces toestond om nieuwe bewijzen op tafel te leggen, dan zou met weinig moeite kunnen worden aangetoond hoe gedaagde er zijn beroep van maakte om te bedriegen met dat soort in- en verkopen. Op alle vragen van de notarissen over de hoeveelheid spijs die hij had verkocht ten behoeve van de klokken van Sint Servaas en later na het werk weer ingekocht van Fremy, had gedaagde geen antwoord willen geven. Hij had zelfs de verkoop van klokspijs aan het kapittel

ontkend ondanks de door hem eigenhandig getekende kwitantie, waaruit bleek dat de secretaris van het kapittel hem 124 rijksdaalders had betaald voor 620 pond rood koper en spijs. En zo handelde gedaagde met alle getuigenissen die tegen hem pleitten. Alles was onwaar of het waren chicanes, ook in de zaak van Peterschem. Dat nam echter niet weg dat alles wees op een samenspel tussen gedaagde en Fremy. Ten aanzien van het bezwaar van gedaagde tegen de getuigenis van de twee Joden werd nog opgemerkt dat dit geen weerlegging nodig had "alsoo den gedaeghde wel weet, hoewel hij het contrarie hier wilt sustineren, dat de Jooden op haeren Eedt geloof wort gegeven". (Voorwaar een rehabilitatie!) Het verbaasde ook dat gedaagde stelde dat de zaken die Fremy met eisers had gedaan hem niet aangingen en zich er op beriep te hebben gekocht van een zogenaamde meester. Dat wilde hij bewijzen met ongeschikte getuigenissen van door Fremy omgekochte personen. Volgens de recessen verdienden zij geen overweging omdat zij te laat waren ingediend en niet onder ede afgelegd. De attestaties van de plaatsen waar Fremy klokken had gegoten, baatten gedaagde evenmin want er waren goede redenen om aan te nemen dat Fremy die had afgeperst. Als de klokken daar wel in één keer goed waren afgeleverd, was dat meer geluk dan wijsheid. Kijk maar naar de klokken van Peterschem en van Sint Servaas die hij tweemaal had moeten hergieten. Met betrekking tot de verklaring van Hoogstraten dat Fremy de pijpen van de hergoten klokken had mogen houden, werd opgemerkt dat die onvolledig was, want die van Hoogstraten voegden daaraan toe dat de toestemming was gegeven omdat Fremy beweerde dat hij overal van dat extraatje profiteerde ook al stond dat niet in het contract. Zo sprong Fremy dus om met die mensen! Dan was er nog iets: alle attestaties spraken wel over de goede klank van de klokken, maar vermeldden niet of de klokken hun juiste gewicht hadden. Eisers betwijfelden dat, maar stel dat Fremy zich ter plaatse getrouw had gedragen "dan zou hij niet de eerste zijn die van een getrouw man een ontrouwe is geworden". Dat had hij, zoals eisers hiervoor uitvoerig hadden aangevoerd, zonneklaar bewezen. En zo gaat dat pleidooi verder. Geen feiten meer, maar veronderstellingen en herhalingen. Weer het hele verhaal dat gedaagde beweerde Fremy als een bekwaam meester te hebben erkend en dat hij daarom vond niets te hebben misdaan door van Fremy te kopen. Onwaar was dat de drossaard van Peterschem Jan Vreijssens in de gevangenis had laten opsluiten en zo diens getuigenis had afdgedwongen. Het was onzin om te zeggen dat eisers Fremy maar moesten aanpakken want die zwierf rond zonder vaste woon- of verblijfplaats en niemand wist waar hij zich ophield. Onjuist was de stelling van gedaagde dat de reglementen van het ambacht hem toestonden om gestolen goederen te kopen mits hij deze drie dagen in de winkel uitstalde, zonder te zeggen waar dat stond om vervolgens te ontkennen gestolen goed te hebben gekocht. Mocht zo'n reglement bestaan, dan had gedaagde toch daartegen gezondigd door niet de hele partij direct uit te winkelen maar die eerst enkele dagen op zolder of in de kelder te leggen en daarna voor de vorm maar een paar stukken in de winkel uit te stallen. Daardoor had iemand er niet direct erg in dat

daar klokspijs te koop was. Conclusie van het hele betoog was dat gedaagde geweten moest hebben dat Fremy de klokspijs niet toekwam en dat eisers voldoende redenen hadden om van gedaagde de hun ontvreemde klokspijs die hij van Fremy gekocht had, terug te vorderen. En of dat nog niet genoeg was, werd een week later door eisers nog ingediend een

Memorie bij wege van informatie de dato 21 maart 1719 met vier bijlagen

Overgelegd werden weer twee bijlagen van het rekest civiel, te weten:

- 1) Een kopie van de rekening van 7 juli 1717 van de levering van 620 pond klokspijs aan de kerkfabriek van Sint Servaas door Lux waarvoor hem 124 pattacons waren betaald en door hem voor voldaan getekend. De kopie was ondertekend door de secretaris van het kapittel G.T. De Fontaine.
- 2) De op verzoek van kanunnik Bietmé op 24 januari 1719 door de twee notarissen aan Lux gestelde vragen. Voorts was bijgevoegd:
- 3) Een verklaring de dato 14 maart 1719 van Johan Wijnand De Lahaye, klerk van het Brabants hooggerecht, dat hij op verzoek van notaris Demelinne het arrestboek van dat gerecht had nagekeken van de jaren 1716 tot 1718 maar daarin niets had gevonden van een arrest van de drossaard en gemeentenaren van Peterschem tegen Dominicus Fremy. Tenslotte nog:
- 4) Een uittreksel van het dingregister van genoemd hooggerecht, inhoudende het vonnis van 15 oktober 1717 inzake Dominicus Fremy, in bonis gearresteerde (op wiens goederen beslag was gelegd) tegen drossaard en gemeentenaren van Peterschem, pretensen arrestant (beslaglegger): de gearresteerde verzoekt gearticuleerde arrestredenen binnen 24 uren, anders kostenvrije cassatie met kosten vergoeding. Vonnis: de arrestant wordt gelast de redenen op te geven binnen 24 uren conform verzoek.

Noten

10. Gerard Hertoggen geboortig van Heugem (Maastricht) werd burger onder het kremerambacht op 7 juni 1694. GAM BOEK V-160 en III-250. In laatste boek Hartoghen genoemd. In het doopboek van de St. Michaëlkerk in Heugem werd hij gedoopt 17 september 1658 onder de naam Hartegen. Huwde in St. Jacob onder de naam Hertighen op 24 mei 1693 met Sophia Swelsen. Getuigen Melchior Swelsen en Maria Catharina Vrancken. Sophia en Thomas (noot 7) zouden broer en zus zijn want Hartoghen wordt in de reprochen voor Lux een zwager genoemd van Thomas Swelsen. Het echtpaar woonde in de Sporenstraat. Gerard overleed in de St. Jacob parochie 23 april 1722 maar werd begraven in de Dominicanerkerk. Sophia overleed 21 mei 1744 in genoemde parochie en werd eveneens bij de Dominicanen begraven.
11. Arnold Bartholomeus Bietmé was in 1707 kanunnik. Werd geboren 16 september 1661 als zoon van Hendrik en Maria Collinet. Verkreeg ingevolge collatie van de proost op 27 april 1707 de prebende (geestelijke bediening met inkomsten) van Laurens de Mean. Maakte zijn testament 10 juni 1713 en belastte met de uitvoering daarvan zijn voorganger kanunnik Hendrik Benediktus de Longree. (Auteur; Titel; in PUBL. 1939 - 264)

MR. H.J.O. MARTENS

Memories van Successie

In het bijzonder met betrekking tot Limburg gedurende de negentiende eeuw

Veel genealogen raadplegen de memories van successie. Zij zijn een goede bron van informatie: verwanten en/of anderen worden met naam, toenaam, beroep, functie en verblijfplaats genoemd. Ook wordt vermeld of er een huwelijkscontract of testament bestaat, die de verdeling van de erfenis kunnen beïnvloeden. Verder biedt de memorie van successie inzicht in de financiële situatie van een familie.¹⁾ Met grote mate van zekerheid weten we welke gezins- of familieleden ten tijde van het overlijden van de betrokkene nog in leven waren en waar ze woonden, wat het vermogen van de overledene omvatte en waar eventueel onroerend goed gelegen was.²⁾

Deze memories dateren van het begin van de negentiende eeuw. Sedertdien was men verplicht om in geval van overlijden aangifte te doen bij de belastingdienst. De erfgenamen moesten bij schriftelijke memorie aangifte doen van alles wat tot de nalatenschap van de overledene behoorde met het oog op de te betalen successierechten. De aangiften - veelal memories van successie genoemd - dateren vanaf 1818 en zijn te vinden op het Rijksarchief. Voor een goed begrip van deze materie zal men zich allereerst enigszins moeten verdiepen in het successierecht, in het bijzonder in het recht van de negentiende eeuw. Immers, het wettelijk systeem en de gebruikte terminologie in de memories van de negentiende eeuw kunnen thans niet als algemeen bekend worden verondersteld. Bovendien krijgt men dan beter zicht op de mogelijkheden en de beperkingen van de memories van successie.

Hiertoe zullen we allereerst de wettelijke regelingen op hoofdpunten behandelen, vervolgens de belastingaangiften in de praktijk en ten slotte een blik werpen op de memories van aangifte van de nalatenschap van de twee Limburgse bisschoppen uit de negentiende eeuw, Paredis en Boermans.

Juridisch kader en literatuur

Het successierecht van de negentiende eeuw is te vinden in de Successiewet van 1817 en in die van 1859, welke wetten officieel heten:

- Wet van 27 december 1817, Staatsblad nr. 37: Wet tot het heffen eener belasting onder de naam van Regt van Successie, in werking getreden 1 januari 1818³⁾; en

(N°. 37.) WET van den 27 December 1817, tot het heffen eener belasting onder den naam van REGT VAN SUCCESSIE.

WIJ WILLEM, BIJ DE GRATIE GODS, KONING DER NEDERLANDEN, PRINS VAN ORANJE-NASSAU, GROOT-HERTOG VAN LUXEMBURG, enz., enz., enz.

Allen die deze zullen zien of hooren lezen, salut! doen te weten:

Alzoo Wij in overweging hebben genomen, dat achterevolgens art. 25 der wet van den 11 Februarij 1816, en art. 12 der wet van den 28 December des zelfden jaars, over het geheele Rijk, een algemeen regt van successie moet worden ingevoerd;

ZOO IS HET, dat Wij, den Raad van State gehoord, en met gemeen overleg van de Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, zoo als Wij goedvinden en verstaan bij deze:

- Wet van 13 mei 1859, Staatsblad nr. 36: Wet op het regt van successie en van overgang, in werking getreden 1 juli 1859⁴⁾.

Van de latere wijzigingswetten is vooral van belang de Wet van 9 juni 1878, Staatsblad nr. 95, die een uitbreiding geeft aan de gevallen waarbij successierecht diende te worden betaald.

Een toelichting, al dan niet met commentaar, op deze wettelijke regelingen is te vinden in:

F.N. Sickenga, *Geschiedenis der Nederlandsche Belastingen sedert het jaar 1810*, Utrecht 1883;
J.H.M. Sprée, M.P. Smislaert, S. Bartstra en Ph.A. Holsboer, *De Wet op het Regt van Successie en van Overgang*, 's-Gravenhage 1859;
J.P. Sprenger van Eijk, *De Wetgeving op het recht van successie, van overgang en van schenking, bijgewerkt door C.J.J. Janssen*, 's-Gravenhage 1870.⁵⁾

Over de memories van successie in relatie tot de genealogie zijn twee interessante artikelen verschenen: Nick Bos, *De memories van successie*, in *Spiegel Historiae*, jaargang XXIV 1989, blz. 120-126;
R.C. Hol, *De memories van Successie. Aspecten van de erfenisaangiften in de 19e en begin 20e eeuw*, in *De Nederlandsche Leeuw* 2005, blz. 288-299.

De eerste wettelijke regeling, die met ingang van 1 januari 1818 in werking trad, was voor de zuidelijke provincies, waartoe de (toen nog ongedeelde) provincie Limburg behoorde⁶⁾, nieuw. De noordelijke provincies kenden al eerder een dergelijke regeling, namelijk de Ordonnantie van Gogel van 1805. Hoofdtrekken van deze ordonnantie zijn nog terug te vinden zowel in de Wet van 1817 alsook in de Wet van 1859. In de zuidelijke provincies gold de *Loi sur l'Engistement* van 22 frimaire van het jaar VII (12 december 1798)⁷⁾. "Deze wet kende geen successierechten, maar bepaalde dat er een registratierecht bij de overgang van roerend en onroerend goed moest worden betaald, bij leven en bij versterf (*droit de mutation par décès*)".⁸⁾ Deze wettelijke regeling zou tot 1818 in Limburg gelden.⁹⁾

Hier te lande werden krachtens de wet op het recht van successie en van overgang bij overlijden (1859) in hoofdzaak de volgende belastingen geheven:

- 1e. een recht van successie wegens de nalatenschap van een ingezetene van het Rijk;
- 2e. een recht van overgang van effecten en rentegevende schuldvorderingen door een ingezetene van het Rijk nagelaten;
- 3e. een recht van overgang van onroerende zaken binnen het Rijk in Europa, nagelaten door een niet-ingezetene.¹⁰⁾

Dit laatste recht van overgang van onroerende zaken is volgens de regering "een geheel op zich zelf staande belasting, welke met het recht van successie niets anders gemeen heeft, dan dat het bij dezelfde wet geregeld en evenzeer bij overlijden geheven wordt".¹¹⁾ Gemakshalve zullen we ons nu beperken tot het recht van successie terzake van de nalatenschap van over-

(N°. 36.) WET van den 13^{den} Mei 1859, op het regt van successie en van overgang.

WIJ WILLEM III, BIJ DE GRATIE GODS, KONING DER NEDERLANDEN, PRINS VAN ORANJE-NASSAU, GROOT-HERTOG VAN LUXEMBURG, enz., enz.

Allen, die deze zullen zien of hooren lezen, salut! doen te weten:
Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het noodzakelijk is om de wetten op het regt van successie en van overgang bij overlijden, door nieuwe te vervangen;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

ledenen, die ingezetenen waren, en dan alleen voor zover er uitsluitend erfgenamen waren. Legatarissen en donatarissen laten we verder buiten beschouwing, evenals de situatie van een overledene buiten het Rijk die onroerend goed in Nederland bezat.

Onder de naam van recht van successie wordt, zo luidt artikel 1 van de wet van 1817 en van 1859, een belasting geheven van de waarde van al wat geërfd of verkregen wordt uit de boedel van een ingezetene van het Rijk door zijn overlijden. Dat recht wordt geheven van het bedrag der waarde, dat door ieder, na aftrek van zijn aandeel in de schulden en lasten, wordt geërfd of verkregen (artikel 46, eerste lid van de wet van 1859). Buiten twijfel is dat de berekening van de belasting niet bepaald wordt door het saldo van de boedel, maar alleen door de waarde die ieder uit de boedel verkrijgt na aftrek van lasten en schulden.¹²⁾ Dat is de kern van de successiebelasting.

Hoofdpijnen van het successierecht

Beide wetten, zowel die van 1817 als die van 1859, kennen de volgende vier titels:

Titel I Algemene bepalingen.

Titel II Van de aangifte en waardering van het geërfde of verkregene.

Titel III Van de hoegrootheid van het regt van successie en dat van overgang; van de toepassing, de betaling en de vrijstellingen.

Titel IV Van de vervolging en de verjaring.

De hoofdpijnen van de wettelijke regeling, die men uit deze titels kan afleiden, zijn als volgt:

- bij overlijden bestond altijd de verplichting tot het doen van aangifte;
- onder bepaalde omstandigheden kon worden volstaan met een summier verklaring dan wel een verkorte aangifte;
- het saldo van de nalatenschap werd bepaald door activa en passiva van de boedel;
- de wet bepaalde wat onder de waarde van de goederen moest worden verstaan en gaf voorts aan welke schulden in aanmerking kwamen;
- in een groot aantal gevallen gold vrijstelling van heffing;
- de belastingtarieven waren gematigd;
- in sommige gevallen moest nog een eed worden afgelegd.

Deze hoofdpijnen worden hierna nader uitgewerkt.

Aangifteplicht (inleiding)

De erfgenamen, zij die een nalatenschap geheel of voor een evenredig gedeelte erven, waren verplicht om bij schriftelijke memorie aangifte te doen van de nalatenschap.¹³⁾ Er golden enkele verplichtingen van formele aard. Aangifte moest schriftelijk worden gedaan binnen zes maanden na het overlijden, en wel bij het successiekantoor in het ressort waar de overledene binnen het Rijk zijn laatste woonplaats had. Overigens gold van 1832 tot 1859 een kortere termijn van drie maanden.¹⁴⁾ Voor sterfgevallen in het arrondissement Maastricht moest gedurende de periode van 1844 tot 1899 aangifte worden gedaan bij de ontvanger van belastingen te Maastricht, Meerssen, Heerlen, Sittard of Gulpen.¹⁵⁾

Onder het regiem van de Wet van 1817 moesten de erfgenamen met het oog op de afhandeling van de belastingaangifte binnen het ressort van het belastingkantoor domicilie kiezen (artikel 8). Die verplichting kwam bij Wet van 1859 te vervallen. Wel bleef de verplichting om bij keuze slechts één woonplaats te kiezen. Bij gebreke van een woonplaatskeuze bepaalde de wet dat woonplaats was gekozen ter laatste woonplaats van de overledene, en wel gedurende één jaar na het overlijden en nadien ter secretarie van de gemeente waar hij zijn laatste woonplaats had gehad (artikel 19). De memorie van successie diende allereerst in te houden de namen van de erfgenamen met vermelding van de graad van verwantschap tussen hen en de overledene alsmede het erfdeel. Voorts moest worden aangegeven op welke wijze werd geërfd. We kennen een erfopvolging in twee soorten: een wettelijke, ook erfopvolging bij versterf of ab intestato genoemd, en de testamentaire. Daarom werden ook testamenteen en huwelijkscontracten vermeld, aangezien deze notariële stukken van invloed konden zijn op de verdeling van de nalatenschap.¹⁶⁾ Baten en lasten van de opgevallene nalatenschap dienden nauwkeurig te worden vermeld.

Twee soorten aangiften moeten worden onderscheiden:

- de aangifte van erfenissen die vrijgesteld waren van het recht van successie;
- de aangifte van erfenissen die niet vrijgesteld waren. Dit onderscheid is van belang voor de vraag in hoeverre de erfgenamen de plicht hadden een meer of minder vergaande aangifte in te dienen. Daarom zullen we allereerst de vrijstelling bespreken, de wijze waarop de wet de waarde van de baten heeft geregeld en de vraag welke lasten in aanmerking kunnen komen. Vervolgens wordt de aangifteplicht nader bezien.

Vrijstelling van successierecht

Artikel 24 van de Wet van 1817 en artikel 56 van de Wet van 1859 geven aan wanneer de erfgenaam van het recht van successie wordt vrijgesteld. Kort gezegd komt het neer op het volgende. Tot de erfenissen die niet werden belast, behoorden gedurende de gehele negentiende eeuw de boedels waarvan het zuiver saldo een bedrag van fl. 300 niet te boven ging. Boedels die in rechte lijn werden geërfd of waarbij echtgenoten, die een kind of kinderen nalieten, van elkaar erfden, waren aanvankelijk eveneens vrijgesteld van successierecht.¹⁷⁾ Per medio 1878 werden bij wijziging van artikel 56

van de Wet van 1859 deze laatste vrijstellingen evenwel ingeperkt. Alles wat door iemand in de rechte neerdalende lijn werd geërfd of verkregen, dan wel wat de langstlevende echtgenoot met kind of kinderen van de eerststervende echtgenoot erfde of verkreeg, was dan slechts van het recht van successie uitgesloten, wanneer het zuiver saldo, volgens de specifieke aangifte, geen duizend gulden te boven ging. Door deze wijziging moest een belangrijke groep personen successierecht gaan betalen.

Vaststelling van het saldo

Voor de wijze waarop de waarde van de goederen moet worden bepaald geeft de wet nauwkeurige aanwijzingen met berekeningsmethoden voor onderdelen. Artikel 11 van de Wet van 1817 en artikel 23 van de Wet van 1859 geven een opsomming van de verschillende posten zoals: onroerende goederen, hypothecaire of andere schuldvorderingen, grondrenten, tienden en cijnsen, effecten, lijfrenten en andere periodieke uitkeringen, schepen en vaartuigen. Uiteraard ook contanten, banksaldi en lopende termijnen van huren, pachten en interest, vruchten van het veld, inboedel en handelswaar. Over het algemeen werd als belastbare waarde aangenomen de waarde van het goed op de dag van het overlijden.

Tot het passief van de boedel worden ingevolge artikel 12 van de Wet van 1817 en artikel 27 van de Wet van 1859 gerekend de volgende lasten en schulden:

- begrafenis kosten, die in artikel 27 nader worden omschreven als uitgaven voor de uitvaart van de overledene, de kerkelijke diensten en plechtigheden tot en met het eerste jaargetijde na het overlijden, en ander naar de stand en het vermogen van de overledene;
- schuldvorderingen ten last van de overledene, op wettelijke bewijzen berustende;
- interesten, renten, huren en pachten;
- schulden in verband met de uitoefening van het beroep;
- huisschulden;
- belastingen van overheden.

Aangifteplicht (vervolg)

In alle gevallen moest de aangever volgens de Wet van 1817 gegevens verstrekken met betrekking tot de toepasselijkheid van enig fidei-commis of vruchtgebruik. Meestal gebruikte men de formule dat het sterfgeval geen devolutie van fidei-commis noch ophouding van vruchtgebruik heeft veroorzaakt. Het gaat bij fidei-commis om erfstelling over de hand: de aanwijzing als erfgenaam met de verplichting dat hij de erfenis moet bewaren en deze na zijn dood moet nalaten aan een aangewezen derde. Dit instituut deed zich in Nederland veel minder voor dan in het buitenland. Het werd door adellijke families gebruikt om hun grondbezit binnen de familie te handhaven.¹⁸⁾

Een goed voorbeeld in onze streken is kasteel Born met aanhorigheden, dat in het midden van de zeventiende eeuw in het bezit kwam van de familie De Leerodt. De eerste eigenaar Jan Arnold de Leerodt

is door gebruik te maken van het instituut fidei-commis er in geslaagd het door hem verworven zeer omvangrijke bezit tot begin negentiende eeuw voor de volgende generaties van zijn familie te consolideren.¹⁹⁾

De Wet van 1859 verplichtte iedere erfgenaam bij de aangifte op te geven, of de overledene al dan niet enig goed in vruchtgebruik of als bezwaard erfgenaam bezat, en of door het overlijden enige periodieke uitkering bij opvolging was overgegaan of vervallen.²⁰⁾

De verdere regeling van de aangifte is als volgt. Hoofregel is dat de erfgenamen verplicht zijn aangifte te doen van de aard en waarde van alles wat tot de nalatenschap behoort dan wel van al wat door het overlijden geërfd of verkregen wordt en voorts van de lasten en schulden waaruit het passief van de boedel is samengesteld.

Volgens de Wet van 1817²¹⁾ moest men voorts in geval van eigendom van onroerend goed de gemeente vermelden waarin het goed gelegen is en de ligging daarvan, alsmede de grootte van de ongebouwde eigendommen.

Uitzonderingen op deze uitgebreide aangifteplicht van de aard en waarde van de te erven goederen waaronder het onroerend goed zijn:

- wanneer geërfd wordt in de rechte lijn;
 - wanneer het zuiver saldo van de boedel geen hogere waarde heeft dan fl. 300;
 - wanneer vrijstelling van het recht op successie geldt en er geen onroerende goederen tot de boedel behoren.
- In de eerste twee gevallen kon worden volstaan met vermelding van de onroerende goederen binnen het Rijk gelegen. In het derde geval werd een zogenaamde negatieve aangifte gedaan, vergezeld van een verklaring van de plaatselijke autoriteit dat niet bekend is dat de overledene enig onroerend goed had nagelaten. In al deze uitzonderingsgevallen konden de erfgenamen de waardebepaling van de goederen achterwege laten.

Volgens de Wet van 1859²²⁾ moest men in geval van eigendom van onroerend goed aangeven de gemeente waarin het gelegen was, de sectie en het nummer van het kadaster²³⁾ en de grootte voor wat de ongebouwde eigendommen betreft.

Uitzonderingen op deze uitgebreide aangifteplicht van de aard en de waarde van de te erven goederen waaronder het onroerend goed zijn:

- in geval van onvermogen van de overledene;
- wanneer geërfd wordt volgens de rechte lijn;
- wanneer de langstlevende echtgenoot erft en er een kind of kinderen uit het huwelijk zijn.²⁴⁾

In het eerste geval werd een verklaring van de burgemeester van de woonplaats van de overledene overgelegd, inhoudende dat het hem niet bekend is dat de overledene enige roerende of onroerende zaken heeft nagelaten. In de laatste gevallen kon worden volstaan met vermelding van de onroerende goederen en de grootte daarvan, zo die er waren. Het enige doel van de aangifte is dan een juiste bijhouding van het kadaster.²⁵⁾

De Wet van 1878 ten slotte bracht een wijziging aan van de aangifteplicht bij vererving in de rechte lijn of naar de langstlevende echtgenoot, zoals neergelegd in artikel 12 van de Wet van 1859. Gaat bij de betreffende

boedel hetgeen door ieder der erfgenamen in de rechte lijn of door de langstlevende echtgenoot wordt geërfd geen fl. 1000 te boven, dan beperkt de aangifte zich tot het zuiver saldo van de nalatenschap en de onroerende goederen met vermelding van de ligging en grootte. Dat betekent dat sedert 1878 in veel meer gevallen dan vroeger, de situatie van onvermogen daargelaten, de erfgenamen financiële gegevens met betrekking tot de waarde van alle goederen moesten verstrekken.

Tarieven

Het belastingtarief dat werd gehanteerd in de gevallen waarin geen vrijstelling gold, was niet hoog. Artikel 17 van de Wet van 1817 en artikel 41 van de Wet van 1859 stelden het recht van successie vast wanneer geërfd werd:

- door de ene echtgenoot (zonder kinderen) van de andere, op vier procent;
 - door broeders en zusters van broeders en zusters, op vier procent;
 - door neef en nicht, "naneef en nanicht van oom of moei, oudoom of oudmoei, en omgekeerd door een oom of moei, oudoom of oudmoei van neef of nicht, naneef of nanicht", op zes procent;
 - in alle andere niet voorziene gevallen op tien procent.
- Na de wijzigingswet van 1878 dienden bloedverwanten in de rechte neerdalende lijn 1 procent te betalen. Nadien werden de percentages nog enigszins verhoogd.²⁶⁾

DE WET

OP HET

REGT VAN SUCCESSIE EN VAN OVERGANG,

UIT DE OFFICIELE STUKKEN TOEGELICHT,

MET DE VROEGERE WETGEVING VERGELEKEN

EN MET AANTEKENINGEN VOORZIEN

DOOR

J. H. M. SPRÉE, M. P. SMISSEART en S. BARTSTRA,
Inspecteurs der Registratie en Domeinen,

EN

Mr. Ph. A. HOLSBOER,
Commissaris aan het Departement van Financien.

'S GRAVENHAGE,
M. J. VISSER.
1859.

Eed

Na de aangifte moest in bepaalde gevallen nog een eed worden afgelegd, kort samengevat, dat de aangifte volledig en juist was ingevuld. Deze eed werd ingevolge artikel 13 van de Wet van 1817 afgelegd voor de rechtbank van eerste aanleg of voor de vrede-rechter. Bij invoering van de nieuwe rechterlijke organisatie per 1 oktober 1838 werden deze rechterlijke instanties opgeheven en vervangen door arrondissementsrechtbank en kantonrechter. In Limburg vond die wijziging overigens eerst met ingang van 1 januari 1842 plaats.²⁷⁾ De Wet van 1859 wees de kantonrechter aan als uitsluitend bevoegde rechter (artikel 28). Een duplicaat van het proces-verbaal kwam in het dossier van de belastingdienst terecht.

In het merendeel van de gevallen hoefde echter geen eed te worden afgelegd: namelijk, wanneer het actief van de boedel het bedrag van fl. 300 niet te boven ging en bij boedels, die geërfd werden in rechte lijn. Ingaande medio 1878 werd de laatste bepaling gewijzigd: geen eed werd afgelegd door de erfgenaam in de neerdalende linie en langstlevende echtgenoot met kinderen, indien hetgeen aan elk toekomt het bedrag van fl. 1000 niet te boven ging.²⁸⁾

De wetgever trachtte met de verplichte eed te bevorderen dat erfgenamen naar waarheid de gevraagde gegevens zouden verstrekken. De verplichting tot eedsaflegging legde de wet op aan de aangevers van de aangifte (artikel 28). In de literatuur²⁹⁾ wordt gewezen op de omslachtigheid van het eedformulier "waarvan het gevolg was, dat vergeten werd wat wel diende te zijn opgenomen, nu eenmaal in bijzonderheden werd getreden". De tekst van deze eed in het Staatsblad van 1859 no. 36 had wel zestien klein gedrukte regels nodig. Menigeen zal wel tijdens de voorlezing van de eed het spoor bijster zijn geraakt.

Inhoud van het dossier

De memories van successie berusten bij de rijksarchieven en zijn alle geïnventariseerd. Bij sommige rijksarchieven, waaronder dat te Maastricht, zijn de toegangen in een meer uitgebreide vorm beschikbaar.³⁰⁾ Het rijksarchief in Limburg heeft het bestand van de memories van successie van de negentiende eeuw voorzien van een alfabetisch lexicografische ingang op naam van de erflaters. Het betreft ongeveer driehonderdduizend namen. Vervolgens heeft men het hele bestand op film gezet (429 cassettes).³¹⁾ Er is een lijst beschikbaar met namen van woonplaatsen, welke verwijzen naar het bevoegde belastingkantoor en het daaraan gekoppelde cassettennummer. Aan de hand van de sterfdatum en laatste woonplaats van de erflater kan men dus de memorie van successie van de gezochte erflater terugvinden.

Het belastingdossier, in de wandel de memorie van successie genoemd, omvat meer dan alleen de memorie van aangifte der nalatenschap, de eigenlijke memorie van successie, eventueel aangevuld op verzoek van de belastingdienst dan wel spontaan met een nadere memorie. Meestal treft men een omslagvel aan, behorende bij de memorie van aangifte. Het betreft een

werkformulier voor de belastingdienst met een dertigtal aandachtspunten. De oudste formulieren beginnen met:

"Dagteekening van de inlevering der memorie van aangifte". Verder lezen we bijvoorbeeld op blad 2 onder 10: "Opgave van den staat des boedels", met de onderdelen baten, lasten en saldo. Onder 15: "Dagteekening waarop de eed moet worden afgelegd". Incidenteel is bijgevoegd een afschrift van het proces-verbaal van de eedaflegging: afkomstig van de rechtbank in eerste aanleg of later de arrondissementsrechtbank, de vrederechter of later van de kantonrechter. In enkele gevallen was overlegging van een afschrift van de geboorteakte nodig, die zich dan ook in het dossier bevindt. Interessant zijn aantekeningen van de belastingdienst, waarbij de vaststelling van de belasting wordt uitgewerkt. Wanneer de zaak niet al te ingewikkeld is, wordt die uitwerking ook wel in de marge van de memorie van aangifte gedaan. Verder kunnen zich afschriften van renvooi-brieven naar andere belastingkantoren in het dossier bevinden.

De memorie van aangifte der nalatenschap is uiteraard het belangrijkste stuk uit het dossier. Deze memorie bevat steeds een aantal onderdelen veelal in vaste volgorde:

1. Vermelding van de erfgenamen.

Op de aangifte moeten alle erfgenamen worden vermeld. Er ontstaat dan een volledig beeld van de nog levende nakomelingen of verwanten van de overledene, voor zover deze volgens testament of wet als erfgenaam optreden. Als voorbeeld nemen we de memorie van successie³² van Jan Hendrik à Campo uit 1840:

"De ondergeteekende Catharina Geilekerken weduwe van wijlen Jan Hendrik Acampo 2e Mathis Acampo 3e Maria Acampo in huwelijk met Joannes Andreas Bemelmans 4e Maria Anna Acampo echtgenote van Christiaan DeLaHaije alle landbouwers wonende te Arensgehout gemeente Hulsberg 5e Maria Catharina Acampo gehuwd met Jacobus Schouteten landbouwers wonende te Ulestraten 6e Maria Ida Acampo echtgenote van Winand Voncken landbouwers wonende in de gemeente Schimmert, alle kinderen van de overledene, 7e Maria Elisabeth Willems negocianster wonende te Maastricht doende ten deze in hoedanigheid als moeder en wettige voogdesse over hare drie minderjarige kinderen in haar eerste huwelijk met wijlen Jan Acampo vaders namelijk Hubertina, Desiré en Virgine Acampo, kleinkinderen van de overledene..."

Bedacht dient te worden dat de benaming van de erfgenamen geschiedt aan de hand van hetgeen de betrokkenen meedelen. Dat kan wel eens onnauwkeurigheden tot gevolg hebben. Een voorbeeld daarvan vinden we in de aangifte betreffende Pieter Andries Bemelmans³³, luidende:

"De ondergetekende: Maria Catharina Antonetta Voncken, landbouwster weduwe van Pieter Andrie Bemelmans wonende te Schimmert, in de hoedanigheid van moeder voogdes over: Jan Jacob 2. Maria Elisabeth Josephine 3. Helena Elisabeth Carolina 4. Maria Josephina 5. Johannes Hubertus

6. Maria Mathilde 7. Maria Francisca Paulina Bemelmans". Kind 3 heet Anna Carolina Helena; kind 4 Maria Catharina Josepha en kind 6 Maria Mechtildis. Zoals bekend is hierbij bepalend hetgeen in de geboorteakte staat vermeld.

2. Domiciliekeuze door de erfgenamen.

Door de erfgenamen kan met het oog op de afwikkeling van de belastingaangifte domicilie worden gekozen. Dat kan op verschillende manieren gebeuren. Meestal is het op het adres van een der erfgenamen³⁴: "Kiezende ten effecte dezes domicilie ten huize van genoemde Frans Willem Hubert Cruijen te Schin op Geul". Ook de notaris³⁵ treedt in dit verband namens de erfgenamen op: "Verklaren tenslotte dat zij allen ten einde dezes domicilie verkiezen ten kantore van den notaris Willems te Schimmert", evenals de landmeter³⁶: "ter uitvoering dezes woonplaats kiezende ten woonhuize van Hubert Ruijpers, landmeter aldaar". Tenslotte komen we ook een burgemeester³⁷ en een gemeentesecretaris³⁸ tegen: "Kiezende alle ten effecte dezes woonplaats ten huize van den Heer Burgemeester Eijssen te Schimmert" en "verklaren na alvorens huisvesting te gekozen ten huize van Ackermans secretaris van de gemeente Wijlre en aldaar woonagtig". Overigens is domiciliekeuze ten kantore van de ontvanger ook geoorloofd.³⁹

3. Mededeling van het overlijden van de erflater.

De belasting van successie is alleen verschuldigd bij overlijden. Daarom moeten de erfgenamen (en legatarissen) uitdrukkelijk en met hun handtekening bekrachtigd mededeling doen van het overlijden. De verklaring van vermoedelijk overlijden wordt met overlijden gelijkgesteld (artikel 1). De datum van overlijden is van belang voor de termijn waarbinnen aangifte moet worden gedaan en voor de bepaling van de waarde van de tot de boedel behorende goederen. De dagtekening van de verklaring van vermoedelijk overlijden wordt als dag van overlijden beschouwd (artikel 1).⁴⁰ Vermelding van de laatste woonplaats van de overledene is van belang voor de vraag bij welk belastingkantoor de belastingaangifte moet worden ingediend.

4. Omvang van de nalatenschap.

Voor de onderzoeker is een zo volledig mogelijke beschrijving van het vermogen van de erflater de ideale situatie: een complete beschrijving van de roerende en onroerende goederen met waarde-bepaling. Deze ideale situatie wordt evenwel ten gevolge van het wettelijk systeem slechts in een beperkt aantal gevallen bereikt. Wanneer men bedenkt dat de meeste erfslaters hun goederen nalaten aan hun echtgenoten en kinderen (rechte lijn), dan is de uitvoerige opsomming vanwege de vrijstelling van successierecht niet vereist. We onderscheiden twee perioden:

(a) de periode van 1818 tot 1878:

Gedurende deze periode behoefden de erfgenamen slechts melding te maken van het onroerende goed zonder waarde-bepaling, in geval van vererving in de rechte lijn en bij boedels een bedrag van fl. 300 niet te boven gaande. Deze werkwijze gold gedurende de periode van 1832 tot 1878 ook voor

echtgenoten met kinderen. Al deze personen waren vrijgesteld van successierechten.

(b) de periode vanaf 1878:

Per 1 juli 1878 werd ook in geval van vererving aan de langstlevende echtgenoot of in de rechte lijn successierecht geheven, met uitzondering van de boedels een bedrag van fl. 1000 niet te boven gaand. Sedertdien bevatten "beduidend meer memories dan voorheen een complete beschrijving en waardebeoordeling van het gehele nagelaten bezit".⁴¹⁾

5. Aanwezigheid van fidei-commis of vruchtgebruik. De eerste rechtsfiguur treft men bij de memories van successie veelal niet aan; wel daarentegen het vruchtgebruik. In dat geval moet daarvan dan mededeling worden gedaan. In het merendeel van de gevallen komt men noch het een noch het ander tegen. Vaak leest men dan de volgende passage:

"Tenslotte verklaart de vermelde declarante dat dit sterfgeval geene aanleiding heeft gegeven tot devolutie van fidei-commis noch ophouding van vruchtgebruik heeft veroorzaakt."⁴²⁾

Vanaf medio 1859 lezen we de volgende formule: "Voorts verklaart de ondergetekende, dat de overledene geene goederen als bezwaarde erfgenaam of in vruchtgebruik bezat en dat door dit overlijden geene periodieke uitkeringen bij erfopvolging zijn overgegaan of vervallen."⁴³⁾

6. Erfdeel voor de erfgenamen. De belastingdienst bepaalt aan de hand van het erfdeel hoe groot het te betalen recht voor elk van de erfgenamen is. Wordt er geen recht geheven, bijvoorbeeld in geval van vererving in de rechte lijn, dan heeft de belastingdienst weet van de (nieuwe) eigenaars van onroerend goed. In de memorie van successie van Joannes Cruijen⁴⁴⁾ wordt verklaard, "dat de goederen door den overledene nagelaten, door de aangevers geërfd worden als enigste erfgenamen, en dat buiten hun niemand anders iets uit diens nalatenschap wordt genoten noch verkregen". En "dat de overledene de vorenomschreven goederen tusschen hen verdeeld heeft bij testamentaire deling verleden voor den notaris Bex te Klimmen, den 27 mei 1867...". Volgt verdeling van de goederen middels aanwijzing van de onroerende goederen. De erfgenamen van Jan Andries Bemelmans⁴⁵⁾ verklaren "dat wij genoemde kinders onder no. 1, 4, 5, 6, 7 en 8, ieder voor een achtste, de sub no. 2 genoemde kleinkinders beide voor een achtste, en het sub no. 3 genoemde kleinkind, ook voor een achtste gedeelte de eenige en wettige erfgenamen dezer nalatenschap zijn".

7. Bijzondere mededelingen. Bij onvermogen werd door de burgemeester van de woonplaats van overlijden een verklaring afgeven. Zo verklaarde de burgemeester van de gemeente Wijlre blijkens de memorie van aangifte van de nalatenschap⁴⁶⁾ van Martina van Loo "dat hem niet bekend is dat de overledene hierboven genoemd roerende ofte onroerende goederen (nagelaten) heeft".

Memories van successie van de bisschoppen Paredis en Boermans

Ten slotte zullen we weergeven en bespreken de memories van successie van twee vooraanstaande Limburgers in de negentiende eeuw, de bisschoppen Paredis (1795-1886) en Boermans (1815-1900). Joannes Augustinus Paredis werd geboren te Bree op 28 augustus 1795. Hij werd op 7 april 1821 te Luik tot priester gewijd. Vervolgens was hij werkzaam in parochies van Midden-Limburg. Van 1830 tot 1842 was hij pastoor-deken van Roermond. In juni 1840 volgde zijn benoeming tot vicarius apostolicus van Limburg. Zijn benoeming tot bisschop van Roermond geschiedde in maart 1853. Op 18 juni 1886 overleed hij te Roermond.

Franciscus Antonius Hubertus Boermans werd geboren op 15 december 1815 te Venlo. Hij werd tot priester gewijd te Luik op 22 december 1838. Na twee jaren werkzaam te zijn geweest als kapelaan werd hij secretaris van bisschop Paredis. Van 1863 tot 1877 was hij pastoor-deken van Weert en van 1877 tot 1886 pastoor-deken van Roermond. Op 5 mei 1885 werd hij benoemd tot bisschop-coadjutor van Mgr. Paredis. Na diens dood was hij vanaf 18 juli 1886 bisschop van Roermond. Hij overleed te Roermond op 3 februari 1900.⁴⁷⁾

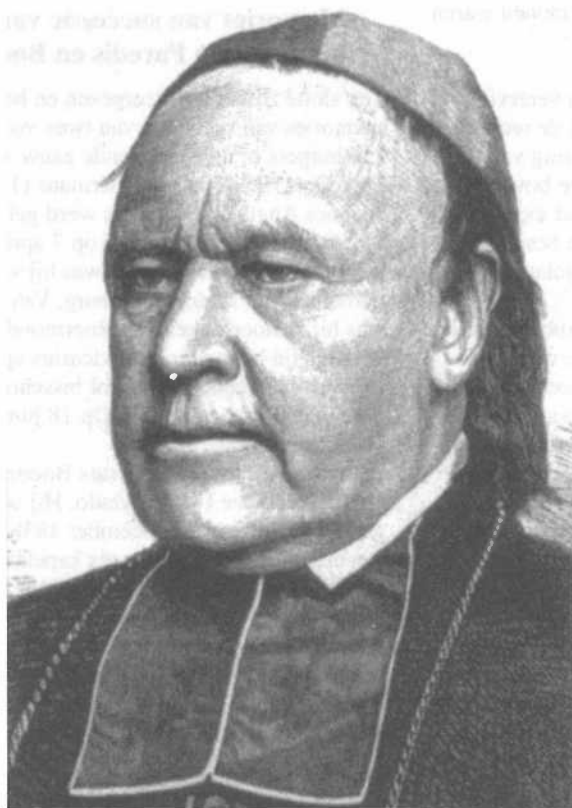
I. Memorie van successie van Joannes Augustinus Paredis (1795-1886)

Het belastingdossier van Mgr. Paredis bevat een omslagvel, de memorie van aangifte van de nalatenschap en een eedformulier.

De memorie van aangifte luidt als volgt.

"De ondergetekende, Zijne Doorluchtige Hoogwaardigheid Monseigneur Franciscus Antonius Hubertus Boermans, Bisschop van Roermond, te Roermond woonachtig in zijne qualiteit van Hoofd en Bestuurder van het Bisdom Roermond, domicilie kiezende ten kantore van den notaris Exter te Roermond, verklaart:

dat op den achttienden Junij 1800 zes en tachtig te Roermond, alwaar hij zijne laatste woonplaats heeft gehad, is overleden Zijne Doorluchtige Hoogwaardigheid Monseigneur Joannes Augustinus Paredis, in leven Bisschop van Roermond, Huisprelaat van Zijne Heiligheid den Paus, Assistent Bisschop bij den Pauselijken Troon, Roomsche Graaf en Commandeur van de Orde van den Nederlandschen Leeuw, - die bij zijn testament verleden bij openbare acte voor den notaris Exter te Roermond den 10 Junij 1886 - a. benoemd heeft tot zijn erfgenaam het Bisdom Roermond - en b. gelegateerd heeft aan Mejuffrouw Maria Helena Drijkoningen, dienstmeid te Roermond, eene som van vijf honderd gulden dat het Bisdom Roermond bij Zijner Majesteits Besluit van 13 Augustus jongstleden magtiging heeft bekomen tot aanvaarding van bovenbedoelde making dat de door de wet geroepen erfgenamen aan den aangever onbekend zijn dat de overledene geene goederen als bezwaarde erfgenaam of in vruchtgebruik bezat en dat door zijn overlijden geen periodieke uitkeringen bij opvolging zijn overgegaan of vervallen

en dat zijne nalatenschap bestaat uit het navolgende:

1. de inboedel geschat aan	fl. 5600.25
2. aanwezige contanten	993.24
totaal	6593.49

De lasten der nalatenschap bestaan alleen uit de begrafeniskosten des overledenen, te zamen bedrage hebbende

392.03

Blijft nog de som der waarde van

fl. 6201.46

Terwijl tot deze nalatenschap behooren: noch effecten, noch rentgevende schuldvorderingen.

Ingeleverd te Roermond, ten kantore van het Successiegereg, den 17 December 1886.

Getekend:

F.A.H. Boermans

Bisschop van Roermond."

Op het omslagvel wordt onder nr. 11 de opgave van de staat van de boedel vermeld met als bedrag aan baten en aan lasten en schulden de bedragen zoals die hier voren zijn aangehaald.

Op 27 januari 1887 heeft bisschop Boermans "te zijnen Paleize te Roermond" in handen van de kantonrechter te Roermond de eed, voorgeschreven bij artikel 28 van de wet van 13 mei 1859 (Staatsblad no. 36) afgelegd.⁴⁸⁾

Het proces-verbaal van deze eedaflegging bevindt zich in het dossier.

Deze memorie is - met een uitzondering - een eenvoudige memorie van aangifte. Het gaat om een redelijk bescheiden nalatenschap met een saldo van ongeveer fl. 6.200. Het grootste deel gaat naar het bisdom, terwijl de huishoudster met een legaat van fl. 500 wordt bedeed. De aangifte is binnen de wettelijke termijn gedaan. Domicilie wordt gekozen ten kantore van de notaris, die ook de aangifte heeft

verzorgd. Conform de wettelijke bepalingen worden gemeld datum en plaats van overlijden, laatste woonplaats en de activa en passiva.

Begunstigden zijn derden, een rechtspersoon tevens instelling van de dode hand en een natuurlijk persoon. Uit de aantekeningen van de belastingdienst blijkt dat de begunstigden vallen onder het hoogste tarief: 10% successierechten.

Een bijzonderheid is de gevolgde procedure: overeenkomstig het bepaalde in artikel 59 van de wet van 1859⁴⁹⁾ heeft de bestuurder van de instelling van de dode hand de aangifte gedaan, in dit geval dus de nieuwe bisschop Boermans. Onder instelling van de dode hand moet volgens de regering onder verwijzing naar de Franse literatuur worden verstaan: "Tous les corps ou communautés qui sont perpétuels, et qui par une subrogation de personnes,..., ne produisent aucune mutation par mort".⁵⁰⁾ De termijn van aangifte vangt dan aan op het moment dat de Koninklijke machtiging tot aanvaarding is verleend.⁵¹⁾

De titel van Romeins graaf verdient nog enige toelichting. De paus had als hoofd van de Kerkelijke Staat en later van het Vaticaan het recht om naast kerkelijke ridderorden en onderscheidingen ook adellijke titels te verlenen. Pauselijke adel werd als persoonlijke adel verleen aan prelaten en als erfelijke adel aan leken. Na het herstel van de kerkelijke hiërarchie in 1853 waren alle Nederlandse bisschoppen, te beginnen met de aartsbisschop van Utrecht, Zwijsen, Romeins graaf. De laatste Nederlandse bisschoppen, die de titel werden verleend, waren de bisschoppen van Den Bosch en Breda, Diepen (1860-1943) en Hopmans (1865-1951).⁵²⁾ Ook Nederlandse R.K. leken konden voor deze adel in aanmerking komen. Bekend is dat Petrus Regout (1801-1878) verheffing in Nederlandse adelstand ambieerde en om enige druk uit te oefenen aanvoerde, dat enige kerkprelaten "aan Zijne Heiligheid de Paus verzocht hebben om hem de waardigheid van Romeinsch Graaf te verlenen". Dit argument mocht evenwel niet baten.

De zoon van de oprichter van het warenhuisconcern Vroom en Dreesmann, W.J.R. Dreesmann (1885-1954) werd door Paus Pius XI in de erfelijke adelstand verheven met de titel van graaf.

II. Memorie van successie van Franciscus Antonius Hubertus Boermans (1815-1900)

Het belastingdossier van Mgr. Boermans omvat een omslagvel, de memorie van aangifte, een intern werkblad van de belastingdienst, een nadere memorie van aangifte en een proces verbaal van eedaflegging. De memorie van aangifte luidt als volgt:

"De ondergeteekende Georgius van Meijel, Huisprelaat van Z.H. den Paus, Kanunnik en oud-secretaris van het Bisdom Roermond, wonende te Heerlen, domicilie kiezende ten kantore van Notaris J.L.H. Linssen te Roermond, verklaart dat zijn Oom, Z.D.H. Monseigneur Franciscus Antonius Hubertus Boermans, in leven Bisschop van Roermond, enz., den derde Februari 1900 is overleden te Roermond, zijne laatste woonplaats en dat hij bij derzelfs testament, verleden

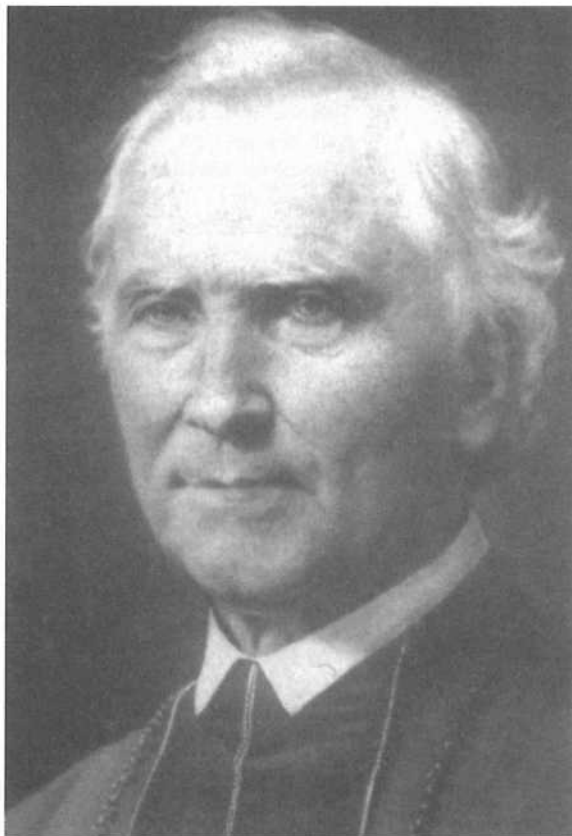
den 16 April 1899 van genaemden Notaris Linssen, hem /: declarant:/ tot zijn eenigen en algemeenen erfgenaam heeft benoemd.

Dat derzelves nalatenschap -, welke krachtens even-gemeld testament door den declarant voor het geheel wordt genoten -, bestaat uit:"

(volgt een opsomming van de activa, bestaande onder meer uit obligaties, pandbrieven en enkele aandelen, in totaal ongeveer fl. 18.549; kontante gelden van fl. 16.261; inboedel en kleding van fl. 8.742; toekomstige jaarwedde over het eerste kwartaal van 1900 van fl. 972 en een vordering van de overledene op het bisdom van fl. 1.474. Te samen een waarde van afgerond fl. 46.135.

De passiva omvatten begrafenis-kosten ten bedrage van fl. 746 en verder openstaande vorderingen en te betalen belasting ten bedrage van fl. 422 hetgeen betekent een passief van fl. 1.168. Resteert een positief saldo van ruim fl. 45.000.)

"... deze nalatenschap, door hem declarant voor het geheel wordt genoten en dat indien de erflater ab intestato ware overleden, dezelve zoude zijn verkregen: 1e voor een derde gedeelte door de kinderen en representanten van zijn vollen broeder, wijlen den Heer Jan Antoon Boermans, overleden te Venlo; 2e voor een derde gedeelte door de kinderen van zijn vollen broeder, wijlen de Heer Willem Boermans, insgelijks te Venlo overleden; 3e de kinderen en representanten van zijne zuster, wijlen Mejuffrouw Maria Antoinetta Boermans, in leven echtgenoot van wijlen de Heer Jacobus Van Meijel, beide eveneens te Venlo overleden, in welks laatste derde de declarant - als kind van gezegde Maria Antoinetta Boermans - voor een vijfde

berechtigd was, zodat hij voor een vijftiende, volgens de wet in de nalatenschap zoude zijn gerechtigd geweest.

Voorts verklaart de ondergeteekende, dat de overledene geen goederen als bezwaarde erfgenaam of in vruchtgebruik bezat en dat door dit overlijden geen periodieke uitkeeringen bij erfopvolging zijn overgegaan of vervallen.

Gedaan en geteekend te Heerlen den 30 Juli 1900.

w.g. G.T.K. van Meijel"

Uit de aantekeningen van de belastingdienst blijkt dat de berekening van de waarde van de groep effecten enige correcties heeft ondergaan, die overigens nauwelijks tot een noemswaardige aanpassing leidden. De neef, aan wie het hele vermogen werd toebedeeld, moest over een vijftiende deel 6% belasting betalen en over de rest 10%. De verklaring hiervan is de volgende: de wet⁵³⁾ bepaalde dat in een geval als het vorenstaande, waarin een familielid meer erfde dan hem krachtens het wettelijk erfrecht zou toekomen, over het wettelijke gedeelte 6% en over het meerdere 10% belasting moest worden betaald. Om die reden vinden we in dergelijke gevallen in de memorie van aangifte steeds een vermelding van de erfgenamen, die ab intestato geërfd zouden hebben. Blijkens die vermelding had de neef krachtens het wettelijk erfrecht in het besproken geval slechts recht op een vijftiende gedeelte.

In een nadere memorie van 13 maart 1901 berichtte de aangever dat abusievelijk onder de post activa een vordering op het bisdom is opgevoerd. Gebleken is dat deze vordering niet bestond, zodat op dit punt de aangifte gewijzigd moest worden.

Blijkens het proces-verbaal van 14 augustus 1900 heeft de aangever ten overstaan van de kantonrechter te Heerlen de eed als bedoeld in artikel 28 van de Wet op het Recht van Successie en van Overgang afgelegd. De erfgenaam is Georg Theodor Karel van Meijel, geboren te Venlo 23 januari 1830. Hij werd op 10 juni 1854 tot priester gewijd. Achtereenvolgens was hij docent aan een bisschoppelijk college en kapelaan. Van 1863 tot 1900 was hij secretaris van het bisdom. Van 1904 tot 1908 bekleedde hij de functie van vicaris-generaal van het bisdom. Op 24 januari 1908 overleed hij te Roermond.⁵⁴⁾

Opvallend in deze memorie zijn de effecten en het kontante geld. In de kluizen van de bisschop bevonden zich opmerkelijk grote hoeveelheden geld: een bedrag van ruim fl. 16.000 was toentertijd aanzienlijk. Er zijn verschillende Russische obligaties (in roebels), obligaties van spoorwegmaatschappijen in Duitsland en Rusland, en obligaties ten laste van Oostenrijk en Portugal. De bisschop had voor ruim fl. 3.800 belegd in Russische spoorwegaandelen, te weten ten laste van de Nicolaas- en de Zuid-Westerspoorwegmaatschappij en de Spoorwegmaatschappij Warschau-Wenen. Buitenlandse investeerders werden op het einde van de negentiende eeuw aangetrokken door de enorme mogelijkheden van het zich moderniserende Rusland en belegden graag in Russische staatsobligaties en spoorwegaandelen.⁵⁵⁾

Afsluiting

Ter afsluiting volgen hier enkele aandachtspunten voor genealogisch onderzoek:

- Kadastrale gegevens over onroerend goed vindt men veelal pas in de memories van successie ingaande juli 1859, toen de wettelijke regeling met betrekking tot de vermelding van de kadastrale gegevens in de aangifte van kracht werd.
- Financiële gegevens treft men in het merendeel van de gevallen pas aan ingaande juli 1878: sedert die datum verviel de wettelijke vrijstelling van het recht op successie bij vererving in de recht (neerdalende) lijn en naar de langstlevende echtgenoot met kinderen met als gevolg dat veel meer erfgenamen de waardebepaling van de goederen moesten aangeven.
- Bedacht moet worden dat de benamingen van de erfgenamen soms niet (geheel) correct zijn; controle in de geboorteakten is bij twijfel noodzakelijk.

Noten:

1. Nationaal Archief, Zoekwijzer erfenissen. Memories van successie.
2. Régis de La Haye, Limburgse Voorouders, Maastricht 1994, blz. 77.
3. Deze wet werd gewijzigd bij wet van 31 mei 1824, Staatsblad nr. 36 en bij wet van 16 juni 1832, Staatsblad nr. 29.
4. Deze wet werd gewijzigd bij wet van 28 mei 1869, Staatsblad nr. 95, bij wet van 9 juni 1878, Staatsblad nr. 95, bij wet van 31 december 1885, Staatsblad nr. 263, bij wet van 24 mei 1897, Staatsblad nr. 154 en bij wet van 29 januari 1898, Staatsblad nr. 35.
5. Geraadpleegd werd de vierde druk 1904 eerste stuk, 1907 tweede stuk.
6. C.W. van der Pot, Handboek van het Nederlandse Staatsrecht, bewerkt door A.M. Donner, Zwolle, 1962, blz. 73.
7. Bulletin des Lois no. 248.
8. R.C. Hol, De Memorie van Successie, in De Nederlandsche Leeuw 2005, blz. 289-290.
9. Sprée e.a. blz. VII.
10. Sprée e.a. blz. X; Sprenger van Eijk, vierde druk blz. 36.
11. Sickenga, o.c. blz. 215 en 224; Sprenger van Eijk blz.59.
12. Sprenger van Eijk, o.c. blz.716.
13. Artikel 4 van de Wet van 1817 en artikel 10 van de Wet van 1959.
14. Wet van 16 juni 1832, Staatsblad nr. 29.
15. Gedenkboek Directie der Rijksbelastingen Maastricht 1990, blz. 53.
16. Nick Bos, De memories van successie, in: Spiegel Historiaal, jaargang XXIV 1989, blz. 121.
17. Bos, o.c. blz. 122.
18. Bos, o.c. blz. 122.
19. A.M.P.P. Janssen en D.J.J. Lauwers, De inventaris van Kasteel Born in de achttiende eeuw, Monografieën uit het land van Sittard, deel 16, 2006, blz. 5-10.
20. Sickenga, o.c. blz. 229.
21. Artikel 4.
22. Artikelen 10, 12 en 13.
23. Het kadaster is in 1832 in Nederland opgericht en begon na toewijzing van het oostelijke deel van de oorspronkelijke ongedeelde provincie Limburg aan Nederland eerst vanaf omstreeks 1841 daar te functioneren. De La Haye, Limburgse Voorouders, blz. 79.
24. Deze bepaling was overigens al per einde juni 1832 ingevoerd na wetswijziging van 16 juni 1832, Staatsblad no. 29.
25. Sprée e.a. blz. XXI.
26. Sickenga, o.c. blz. 226.
27. H. Hardenberg, Inventaris van de archieven der rechtscolleges, alleensprekende rechters en rechterlijke ambtenaren, van 1794 tot 1841 gefungeerd hebbende op het grondgebied van de tegenwoordige Nederlandsche provincie Limburg, 's-Gravenhage 1949, blz. 25 en 37. Zie ook J.H.A. Lokin, De invoering van het B.W. in het hertogdom Limburg op 1 januari 1842, in J.H.A. Lokin, Tekst en uitleg. Opstellen over codificatie en interpretatie naar aanleiding van de invoering van het nieuwe Burgerlijk Wetboek, Groningen 1994, blz. 99-110.
28. Artikel 29. Zie Sprenger van Eijk, blz. 686-687.
29. Sprenger van Eijk, blz. 681.
30. Hol, o.c. blz. 294.
31. Bos, o.c. blz. 120.
32. Memorie van successie Jan Hendrik à Campo, overleden Arensghout, gemeente Hulsberg 21 mei 1840.
33. Memorie van successie Pieter Andries Bemelmans, overleden Schimmert 4 februari 1890.
34. Memorie van successie Joannes Cruijen, overleden Schin op Geul 25 augustus 1868.
35. Memorie van successie Martinus Voncken, overleden Schimmert 29 maart 1832.
36. Memorie van successie Frans Willem Hubert Cruijen, overleden Schin op Geul 16 november 1901.
37. Memorie van successie Maria Ida à Campo, overleden Schimmert 16 november 1880.
38. Memorie van successie Jacobus Bindels, overleden Bocholtz 17 november 1856.
39. Sprenger van Eijk, blz. 584.
40. Sprée e.a. blz. X; Sprenger van Eijk, blz. 203 e.v.
41. Bos, o.c. blz. 122.
42. Memorie van successie Maria Elisabeth Frijns, overleden Schimmert 1 juni 1858.
43. Memorie van successie Franciscus Antonius Hubertus Boermans, overleden Roermond 3 februari 1900.
44. Memorie van successie Joannes Cruijen, overleden Schin op Geul 25 augustus 1868.
45. Memorie van successie Jan Andries Bemelmans, overleden Nuth 19 maart 1855.
46. Memorie van successie Martina van Loo, overleden Wijlre 15 november 1828.
47. J.G.C. Simonis, Zielzorgers in het bisdom Roermond 1840-2000, Sittard 2001, blz. 360-361 en 238.
48. Op het proces-verbaal is de voorgedrukte tekst "in het lokaal onzer gewone terechtzittingen te Roermond" doorgehaald en vervangen door "te zijnen Paleize te Roermond" d.w.z. in het bisschoppelijk paleis. Duidelijk wordt hoe toentertijd de verhoudingen in de Limburgse samenleving lagen.
49. Zoals die bepaling luidde na wetswijziging van 28 mei 1869, Staatsblad no. 95.
50. Sprenger van Eijk, o.c. blz. 748.
51. Sprenger van Eijk, o.c. blz. 745 e.v.
52. Gegevens ontleend aan: V.A.M. van der Burg, Pauselijke adel in Nederland na het herstel van de kerkelijke hiërarchie, De Nederlandsche Leeuw 105 (1988), blz. 147-148 en 108 (1991), blz. 177-178.
53. Artikel 17 van de Wet van 1817 en artikel 41 van de Wet van 1859.
54. Simonis, o.c. blz. 346.
55. Paul Kennedy, De wisselkoers van de macht (oorspronkelijke titel The rise and fall of the great powers), Utrecht/Antwerpen, 1989, blz. 266.

WIM NOLTEN

Acht generaties molenaars Eijdem's in Eygelshoven

In de vorige aflevering wordt in de tekst de molenaars-familie Eijdem's genoemd die binnen hun geslacht liefst acht generaties molenaars voortbrachten.¹⁾ Daar molenaars vaak onderling aan elkaar verwant waren, worden hieronder enkele historische en genealogische data vermeld van hun gezinnen en aangetrouwde families.

EIJDEMS Nicolaas Joseph, Dorpsstraat, ged 29.7.1783 Kerkrade, get: Nicolas Dreschers/Anna Cath. Eijdem's, Richerich, ovl 28.7.1858 Eygelshoven-aan de Stegel.²⁾ 75 jr, tr. 13 Floréal An XIII [3.5.1805] Eygelshoven, hij 22, zij 21, tr. 3.5.1805 Eygelshoven (kerk), get: Simon Petrus Joseph en Elisabeth Eijdem's

MOSTART/MOSTARD Maria Anna Josepha, ged 14.9.1784 Eygelshoven, get: Joannes Mostart/Maria Anna Josepha Geijl, ovl 9.12.1856 Eygelshoven-Einde/Stegel, dr.v. Joan. Antonius e.v. M. Elis. Kuckelkorn

Zijn overlijden wordt aangegeven door Gerard Joseph, 39 jr, en Frans Joseph Hubert, 31 jr, beide zonen. Zijn beroep was dagloner/werkman, landbouwer, molenaar en lid van de gemeenteraad. Als eerste molenaar in 1811 en 1814 op 'Bauranstel'. Vanaf zijn huwelijk tot aan 1817 is hij gedurende twaalf jaar molenaar. In 1812 zelfs vermeld als timmerman. Onder Napoleon diende hij van 1803-1805 volgens de Liching XII nr 455, waarin hij als volgt beschreven wordt: lengte 1.58 cm, aangezicht lang en een hoog voorhoofd. In 1826 woonde hij te Kerkrade-Hopel, en vertrekt daarna naar het nabuurdorp Eygelshoven, aan de Stegell, waar hij als landbouwer-grondeigenaar fungeert. Zijn echtgenote stamt uit een oude wijnhandelaarfamilie uit Aken, aldaar is er een Mostardstrasse. Volgens haar MvS zijn de erven haar man en Johan Joseph, landbouwer op de Hoven (U.o.W.), Elisabeth, z.b., tr. Willem Jahnes, M. Theresia, z.b., tr. Jan Willem Boermans, landbouwers, Gerard Joseph, z.b., Maria Cath., z.b., tr. Mathias Joseph Meelkop, landbouwers, Frans Joseph Hubert, landbouwer en Catharina Gertrud Consten, molenaarster, weduwe van Antoon Joseph Eijdem's (Brunssum) en de kinderen Mathias Joseph en Anna Maria Eijdem's; haar man heeft het vruchtgebruik met vrijstelling van borgtocht van bouwen weiland in het Broek-veld en de onverdeelde helft van een huis, tuin en aanhorigheden in de Stegel; verder in de gemeente Eygelshoven: bouwland i.h. Broekveld [A/288, 289, 290, 291, 626, 628, 630, 632], op de Boomgaardskuil [A/445, 689], Bruinestraat [A/463], op het Molenpadje [A/553], in het Kommerveld [B/314], weiland op de IJswinkel [A/109, 110], hooiland ald. [A/712], Gemeente Nieuwenhagen: hooiland in het Schovertsbosch [B/2020], huis, tuin i.d. Stegel [A/260, 261], en in de Gemeente Kerkrade bouwland aan de Mensheg (buurtschap Oude Hopel) het sectie-nummer ontbreekt!

Uit dit huwelijk:

1. Antonius Josephus geb 21.4.1805 Aken (D)
2. Marie Elisabeth geb 29.1.1807 Eygelshoven

3. Jean Joseph geb 12.12.1808 Eygelshoven
4. Maria Elisabetha Josepha ovl 1810; *niet in Burgerlijke Stand vermeld (1810) Martii prima, hora quinta de none, obiit in Eygelshoven, Maria Elisabetha Josepha, puella quinquensis, filia legitima Nicolai Josephi Eidams et Maria Anna Mostart ex Eygelshoven, et 2da subsequenti sepulta est hic in coemeterio, in fide m T.J. Kreemer, Pastor*
5. Pierre Francois Joseph geb 16.1.1811 Eygelshoven, ovl 6.12.1834 ald., ongehuwd, *Volgens zijn MvS geen nalatenschap, z.g. negatieve memorie*
6. Maria Gertrude Hubertina geb 3.8.1812 Kerkrade, ovl 25.2.1895 Schaesberg, 82 jr, tr. (1) 3.10.1839 Eygelshoven (Wet), zij 17, hij 24 tr. (1) 6.10.1839 Eygelshoven (kerk), get: Joes Petrus Körvers/Anna Maria Eijdem's COERVER/CÖRVER Heinrich Joseph, knecht te Kerkrade geb 27.6.1815 Merksteijn (D), z.v. Mathias e.v. Anna Catharina Boutz tr. (2) THEUNISSEN Theodoor, molenaar
7. Maria Elisabeth Josepha geb 15.6.1814 Kerkrade, ovl 1.3.1820 Eygelshoven-Stegel, 5 jr volgens haar MvS geen nalatenschap; z.g. negatieve memorie. *Beide ouders ondertekenen de acte; vader is 31 en molenaar op de Bouranstelermolen*
8. Anna Maria Theresia geb 7.3.1817 Eygelshoven, ovl 1.11.1888 Eygelshoven, 72 jr, tr. 24.11.1843 Eygelshoven BAURMANS Willem (BOERMANS Wilhelm) geb 30.1.1813 Aken (D), ovl 29.7.1890 Eygelshoven
*Zoon van Henricus Johannes en van Maria Josepha Vanarmelen
Uit dit huwelijk negen kinderen, waarvan acht jong overleden*
9. Gerardus Josephus geb 22.6.1819 Eygelshoven, ovl 19.1.1866 Eygelshoven-aan den Stegel, ongehuwd, 46 jr, zonder beroep
10. Maria Catharina Josepha Hubertina geb 4.2.1822 Eygelshoven, ovl 23.7.1859 Eygelshovenb 37 jr, tr. 23.10.1847 Eygelshoven MEHLKOP Mathias Joseph Hendrik, landbouwer, geb 9.1.1823 Eygelshoven, ovl 27.5.1878 Eygelshoven, 55 jr
*Zoon van Johannes Antonius en van Maria Catharina Roemkens
Hij was Koning van de Broederschap Sint Sebastianus Eygelshoven.³⁾*
11. Franciscus Joseph Hubert geb 22.3.1826 Eygelshoven

EIJDEMS Johannes Petrus Joseph, wonend Kerkrade, molenaar, ged 23.11.1788 Heerlen, get: Joannes Petrus Joseph Wolf/Maria Helena Dreschers, ovl 10.2.1847 Kerkrade, 59 jaar, tr. 4.12.1817 Schaesberg, hij 29, zij 35, tr. 29.11.1817 Schaesberg (kerk), get: Franc. Dortants/Emerentiana Hanssen

PÖSCHKENS/PEUSKENS/PEUSCHKENS Maria Anna, ged 17.2.1782 Schaesberg, get: Henricus Tribels/Anna Peuskens, ovl 18.12.1839 Kerkrade, dr. v. Mathias e.v. Petronella Beckers

In 1824, 1828 en 1841 is hij Koning der Broederschap St.Sebastianus en is op zijn koningsplaat een

watermolen gegraveerd.⁴⁾ Op 30 december 1826 verklaart Anna Catharina Dreschers, weduwe van Frans Eijdem, wonende met haar zoon Pieter Joseph op de Bouransteldermolen, van hem een jaar pacht te hebben ontvangen ad fl 212,62½ cents voor deze molen en de daarbij aanklevende goederen; getuigen zijn Jan Carolus en Jan Peter Vincken.⁵⁾

Uit dit huwelijk:

1. Pierre Mathieu geb 2.6.1818 Kerkrade, volgt **WILLEMS M.C.J.**
2. Maria Franciska geb 6.9.1819 Kerkrade-Oligsmühle, get: Franciscus Eidems/Anna Maria Pöschgens
3. Maria Elisabetha Josefa geb 17.10.1820 Kerkrade-Ohligsmühle, get: Nicolaas Pöschgens/Maria Elisabeth Eidems, ovl 13.9.1892 Kerkrade, 71 jr, tr. 22.10.1846 Kerkrade, zij 26 jr, hij 36 jr
VONDENHOFF Frans Leonard geb 29.3.1810 Kerkrade, landbouwer
Zoon van Frans Matthijs en van Maria Magdalena Wiertz
4. Nicolaas Joseph geb 8.3.1822 Kerkrade, volgt **RÖMKENS/DALEMANS**
5. Antonius Joseph geb 15.5.1824 Kerkrade
6. Joannes Henricus Hubertus geb 25.4.1826 Kerkrade, ovl 18.5.1826 Kerkrade

EIJDEMS Pieter Mathias, molenaar, geb 2.6.1818 Kerkrade-Eijgelsers Mühle; ged 2.6. Eygelshoven, get: Aegidius Poschgens/Anna Catharina Dreschers, ovl

De molen veraf in het landschap en van dichtbij.

22.2.1875 Kerkrade, tr. 23.4.1847 Eygelshoven (wet); tr. 25.4. 1847 Eygelshoven (kerk)

WILLEMS Christina (ook Catharina), geb 1.3.1812 Eygelshoven, ovl 30.1.1890 Kerkrade, dr. v. Leonard e.v. Anna Catharina Jongen.

Hij was lid van de schutterij te Kerkrade en komt voor in de lijst der overledenen als Eydems Peter Mathijs Joseph vermeld in het z.g. Stokregister (lijst bezittingen).⁶⁾

Pachter van de Brugmolen in de Ham eigendom van Maria de Grand Ry-Coolen, na 1875 zijn echtgenote en rond 1900 hun zoon Leonard Joseph.⁷⁾

Uit dit huwelijk:

1. Anna Elisabeth Hubertina geb 10.2.1848 Kerkrade, ovl 17.5.1904 Kerkrade, 56 jr, tr. (1) 1.10.1875 Kerkrade **SPIERTZ** Jacob, ovl 2.5.1878 Kerkrade
Zoon van Willem Joseph en van Maria Josepha Franssen
Uit dit (1) huwelijk: a. **SPIERTZ** Willem Jozef geb 1875
tr. (2) 6.6.1884 Kerkrade **RÖMGENS** Lodewijk Hendrik Hubert Joseph, geb 1.1.1847 Kerkrade
Zoon van Albert Joseph en van Anna Catharina Wiertz
Uit dit (2) huwelijk: b. **RÖMGENS** Maria Catharina
2. Leonard Joseph geb 13.7.1849 Eygelshoven
3. Laurentius Josephus geb 11.9.1853 Eygelshoven, ovl 10.2.1902 Kerkrade, 49 jr ten gevolge van een ongeluk op de Bruchmolen; geschept door het molenrad; aangevers: broer Leonard Eijdem, molenaar en Hubert Dormans, gemeentebode
4. Maria Theresia Lucia geb 6.1.1856 Kerkrade, ovl 14.1.1906 Kerkrade, 50 jaar, tr. 18.11.1892 Kerkrade **RÖSELAERS** Carolus Bernardus, herbergier Holz, geb 1.3.1848 Brunssum, brouwer, ovl 28.8.1926 Heer
Zoon van Jan Godfried en van Maria Mechtildis Raets

EIJDEMS Nicolas Joseph, landbouwer; molenaar Boerenanstel/Bauranstel, geb 8.3.1822 Kerkrade-in der Muhl Boerenanstel, ovl 20.12.1879 Eygelshoven, tr.

(1) 7.2.1850 Eygelshoven

RÖMKENS Anna Catharina Josepha, dienstmeid, geb 12.10.1826 Nieuwenhagen, ovl 23.12.1869

Eygelshoven, dr. v. Johan Herman e.v. Maria Catharina Kessels

tr. (2) 14.7.1879 Kerkrade

DALEMANS Gertrude, hertr. 4.1.1883 Oirsbeek

BEUGELS Jan Mathias, geb 23.2.1844 Nederweert,

ovl 11.12.1889 Oirsbeek, 45 jr, dr. v. Henricus e.v.

Anna Maria Brouwers

Uit dit (1) huwelijk:

1. Pieter Joseph Hubert geb 26.6.1851 Kerkrade, volgt **BECKERS**
2. Anna Gertrude (Truutje) geb 27.3.1853 Kerkrade, ovl 28.5.1917 Heerlen, tr. 27.10.1876 Eygelshoven
GROND Caspar Theodoor (Doer) geb 6.1.1849 Kerkrade-Spekholzerheide, ovl 5.12.1913 Heerlen-Heerlerheide
Hoofdonderwijzer 1874-1886 Eygelshoven, 1886-1913 Heerlerheide
3. Anton Joseph geb 2.1.1855 Kerkrade, volgt **FRANSSEN**

- Franciscus Leonardus geb 29.8.1856 Kerkrade, ovl 30.8.1856 Kerkrade
 - N.N. (dr) geb/ovl 20.6.1857 Kerkrade
 - N.N. (dr) geb/ovl 12.9.1859 Kerkrade
 - N.N. (dr) geb 22.7.1867 Kerkrade, ovl 28.7.1867 Kerkrade
 - N.N. (zoon) geb/ovl 2.12.1869 Kerkrade
- Uit dit (2) huwelijk: kinderloos

EIJDEMS Pieter Joseph Hubert, op den Driesch, moolenaar, geb 26.6.1851 Kerkrade, ovl 24.8.1899 Kerkrade, 48 jr, begr. Eygelshoven, tr. 9.4.1880 Kerkrade (wet); tr. 10.4.1880 Eygelshoven (kerk)
BECKERS Anna Gertruda; huishoudster 1880, geb 12.9.1850 Scherpenseel (D), ovl 3.12.1886 Eygelshoven, 36 jr, dr. v. Mathias e.v. Elisabeth Werden.

Uit dit huwelijk:

- Mathias Hubert Joseph geb 10.2.1882 Kerkrade-Anselermühle, ovl 2.4.1945 Antwerpen, tr. van de VLIET Laure Delphine Marie
- Anna Maria geb 10.6.1883 Kerkrade-Boerenanselmühle, ovl 9.4.1896 Eygelshoven, 12 jr
- Anna Maria Hubertina (Antje) geb 28.10.1884 Kerkrade-Boerenanselt Mühle, ovl 17.5.1958 Kerkrade, tr. 17.1.1912 Kerkrade; tr. 17.1.1912 Eygelshoven (kerk)
getuigen kerkelijk huwelijk: Joseph Eijdemus en Elisabeth Kuijpers
KUIJPERS Godfried Frans Hubert Philip, rijksklerk/douanier, wonende Oldenzaal, geb 12.11.1882 Ohé en Laak, ovl 9.1.1965 Voerendaal
Zoon van Gerardus Hubertus en van Gertrudis Francisca Hubertina Tonnaer
Uit dit huwelijk: a. Paula; b. Laura; c. Els; d. Gerrit en e. Mariëtte
- Petronella geb 30.4.1886 Eygelshoven, ovl 12.5.1886 E-op den Driesch, 12 dgn
- Anna Maria geb 30.4.1886 Eygelshoven, ovl 1.5.1886 Eygelshoven, tweeling, 1 dag

EIJDEMS Anton Joseph, molenaar/lid kerkbestuur, geb 2.1.1855 Kerkrade, ovl 17.11.1914 Kerkrade, 59 jr, tr. 15.7.1881 Kerkrade (wet); tr. 21.7.1881 Spekholzerheide (kerk)

FRANSEN Maria Catharina (Elisabeth), geb 14.6.1857 Kerkrade, ovl 29.8.1923 Eygelshoven, dr. v. Werner Jan e.v. Maria Elisabeth Hamers

Uit dit huwelijk:

- Johannes Reinerus Joseph Hubertus geb 7.7.1882 Ubach over Worms, ged 7.7. Waubach (St.Joseph), get: Werner Jozef Franssen, grootvader maternel, ovl 8.9.1882 Ubach over Worms
- Maria Elisabeth geb 24.8.1883 Ubach over Worms, ovl 8.11.1952 Kerkrade, tr. 22.9.1910 Eygelshoven
BRULL Alois Hubertus geb 17.12.1881 Eygelshoven, geb 17.12.1881 Eygelshoven, slager, ovl 30.9.1960 Kerkrade
- Caspar Theodoor Joseph geb 14.3.1885 U.o.Worms, volgt **MEULENBERG**
- Johannes Joseph Hubertus geb 5.2.1887 Eygelshoven, ovl 31.10.1910 Heerlen, ongehuwd, 23 jr, van beroep meelmolenaar
- Wilhelm Joseph geb 4.11.1890 Kerkrade
- Johannes Petrus geb 4.7.1892 Kerkrade-

Boerenanstelermolen, ovl 11.9.1893 ald.

- Anna Maria Josephina geb 30.3.1894 Eygelshoven, ovl 25.1.1928 Heerlen, tr. 12.5.1919 Eygelshoven
WINANTS Johan Joseph (Jean Jozef), geb 18.11.1894 Maastricht, ovl 6.2.1929 Eygelshoven
- Egidius Antoon Joseph geb 22.2.1896 Kerkrade

EIJDEMS Caspar Theodoor Joseph, alias 'd'r muile Joep', geb 13.3.1885 Ubach over Worms, ovl 29.8.1963 Kerkrade, tr. 17.4.1917 Ubach over Worms, hij 32, zij 23; tr. 18.4.1917 Nieuwenhagen (kerk)

MEULENBERG Anna Catharina Hubertina, geb 13.9.1893 Nieuwenhagen, ovl 22.2.1947 Eygelshoven, dr. v. Johan Gerard e.v. M. Theresia Francisca Reumkens

EIJDEMS C.T.J. (10) molenaar, Eijgelshovermolen 8. Op hetzelfde adres is woonachtig KEC. J. (3), mijnwerker, Eychelsmolen 8, [O].⁸⁾ In 1948 Molen 8 als adres.

Hij was de laatste molenaar op de Bauranstelermolen, ook molen van Trips of Hopeler Oligsmühle genoemd. Bij het Zondag (17.8.) j.l. gehouden Koningsvogelschieten door de schutterij St.Sebastianus wist de heer Jozef Eijdemus, een van de veteranen, den koningsstiel te verwerven.⁹⁾ Hij was sinds 1907 lid der Broederschap en zat tevens in de Raad van Elf van carnavalsclub 'Burgerlust'.

Uit dit huwelijk:

- Gerard Joseph geb 26.8.1917 Eygelshoven
- Maria Elisabeth (Lieske) geb 16.2.1919 Eygelshoven, ovl 26.2.1984 Geleen, begr. Geulle-Moorveld, tr. 11.10.1943 Eygelshoven
CLAUS Hubert Stephan, geb 2.8.1913 Eygelshoven, ovl 27.6.1992 Geulle; 78 jaar, begr. Moorveld
- Anna Johanna Francisca geb 8.11.1920 Eygelshoven, tr. 3.8.1942 Eygelshoven, GERARDS Joannes Franciscus Xaverius geb 15.12.1917 Eygelshoven, ovl 10.12.1975 Eygelshoven
- Maria Hubertina (Mariette) geb 18.7.1922 Eygelshoven, tr. 15.6.1948 Eygelshoven, NIESTEN Mathias Joseph Hubertus geb 19.11.1912 Maastricht-Caberg, wonende 1951 Eben-Emaal (B), ovl 14.6.1989 Maastricht
- Gerardina Anna geb 3.6.1924 Eygelshoven, tr. 15.3.1950 Maastricht
BOUWENS Frans geb 19.8.1921, ovl 7.5.1985 Maastricht-St. Pieter
- Angelina Hubertina Francisca geb 3.6.1924 Eygelshoven, tr. van BEEK Wilhelmus (Wim) geb 29.5.1926 Kerkrade, ovl 10.7.1981 Kerkrade
- Willem Joseph geb 24.4.1926 Eygelshoven, volgt **KERSTEN**
- Leonie Maria Theresia geb 7.8.1932 Eygelshoven-op de molen, ovl 5.12.1995, Gulpen, 63 jr, tr. BUIJSEN Mathieu Petrus Hubertus (Math) geb 25.9.1927

EIJDEMS Guillaume Jozef (Guill), geb 24.4.1926 Eygelshoven, molenaar, ovl 18.3.2003 Heerlen, tr. **KERSTEN** Irmgard Maria geb Kerkrade, dr. v. Joseph e.v. Marie Rupieper
Zij bouwden en bewoonden het pand 'Huize de Anstel' aan de Molenweg Eygelshoven. Hij was de achtste en laatste molenaar op de Boeranstelermolen.

Uit dit huwelijk:

- René Jozef Maria

2. Beatrix Elisabeth Delphina Josephina (Trix), tr. SOCRATES Julien Herman (Juil)
3. Cécile Wilhelmine Irmgard, tr. HAMERS Franciscus Leonardus Gerardus (Frank)

Noten:

1. Wim Noltén *Molens en molenaars in Eygelshoven*, LTVG 2007, p. 90, 91
2. Aan de Stegel = nauwe doorgang; vergelijk een tourniquet of grindel
3. H.J.M. Frusch *Gedenboek van de Broederschap 'St. Sebastianus' te Eygelshoven. Uitgegeven ter gelegenheid*

van het 25-jarig Keizerschap van de heer Victor Wenmackers en het 50-jarig lidmaatschap van de heer W. Meijer, Eygelshoven 21 Mei 1948, p. 37 nr. 44

4. H.J.M. Frusch, a.w., p. 36 nr. 21, nr. 24 en nr. 33
5. GAK, Nots. K.J. Daelen d.d. 30.12.1826, nr. 148
6. T. Vandermühlen *Sint Sebastianus Schuttersbroederschap 1617-1967*, Kerkrade 1967, p. 216
7. P.W.E.A. van Busse *De molens van Limburg*, Eindhoven 1991, p. 240
8. GAK Adresboek van Kerkrade en Omgeving 1933, p. 68 en 115
9. Advertentie Limburgsch Dagblad Zaterdag 18.8.1945 no 191

WIM NOLTÉN

Kwartierstaat Mgr. F.J.M. Wiertz; aanvullingen en correcties

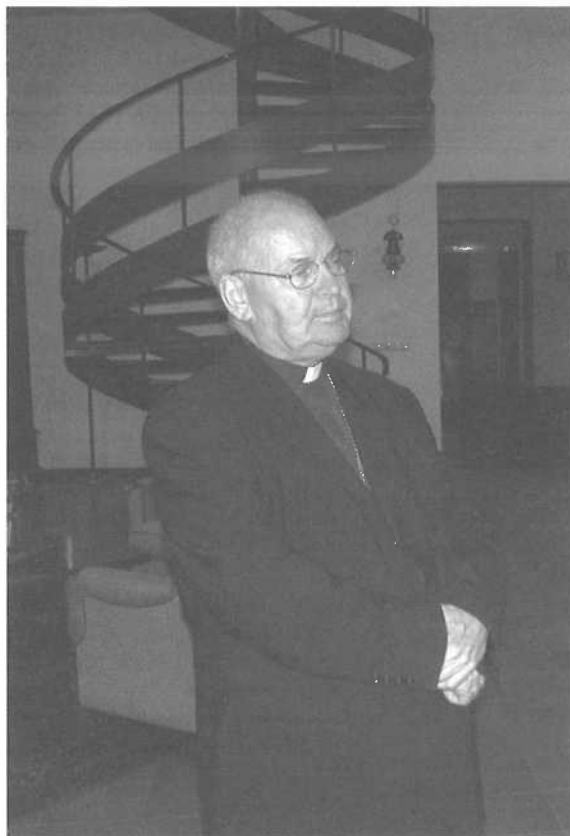
Op 2 december 2007 viert bisschop Mgr. Frans J.M. Wiertz zijn 65-ste verjaardag en door zijn benoeming op 10 juli 1993 oefent hij zijn functie nu al reeds 14 jaar uit.

Ter gelegenheid hiervan laten wij nog enige aanvullingen en correcties volgen op zijn voorlopige kwartierstaat gepubliceerd in dit tijdschrift in 1993.¹⁾

Foto's: Hub Koken, Landgraaf

Aanvullingen:**V**

20. Heinrich Joseph NIEVELSTEIN, huwt (1) voor 1832 Maria Agnes HERMANS

VI

40. Gottfried NIEVELSTEIN geb Klinkheide, ged Laurensberg 16-12-1776, huwt 1-10-1799 Kerkrade; huwt Herzogenrath (Hoofdstad Canton) 2-10-1799
53. Johanna Catharia HORBACH geb/ged Merkstein 4/5-12-1768

VII

65. Maria Catharina SCHIEREN ged Merkstein 14-3-1741 of 14-3-1750
79. Maria Gertrudis POYCK, ovl 16-6-1815 Kerkrade
80. Joseph NIEVELSTEIN, ovl 27.1.1787 Klinkheide, huwt Laurensberg 18-11-1764
81. Ida RAPPEN, ovl Laurensberg 27-4-1794
106. Henricus HORBACH, huwt Merkstein 25-2-1759
107. Maria Anna TRUMPENER ged Merkstein 28-9-1735, ovl Merkstein 20-8-1778

VIII

158. Franciscus Wilhelmus Jacobus POYCK, ovl Kerkrade 14-1-1783
159. Maria Catharina PANHAUSEN, ovl Kerkrade 9-2-1806
200. Andreas KESSELS/KISSELS ged Heerlen 3.12.1703, get: Catharina Mantels, verm. ovl Eygelshoven 13-1-1754, huwt Eygelshoven 7-10-1726 (RK).²⁾
201. Ida DORMANS, ovl Heerlen 29-10-1759; hertr. (2) Heerlen (NH) 20-6-1751 Helger GIELKENS; *Ida Dormans is doopgetuige Eygelshoven 26-11-1754*

214. Mathias TRUMPENER

215. Joanna MICKARTZ

IX

316. Joannes Leonardus POYCK, ovl Kerkrade 27-9-1762; dimissorialibus Afden (Sankt Gertrud) ?-9-1725
317. Maria Anna Regina POYCK, ovl voor 1755
392. Willem DAUTZENBERG, ovl Waubach 22-10-1730, begr. Eygelshoven.³⁾
393. Gertrud STAPELMANS, ovl Waubach 4-5-1725, begr. Eygelshoven
400. Joannes KESSELS
401. Catharina MEELCOPS

Mgr. Wiertz
ontving van het
Sint
Catharinagilde
van Kerkrade
wijn uit
Rolduc.

632. Wilhelmus Henricus POYCK 'den Jongen', geb ca 1643, ovl 26.10.1717 Afden, 'Ecclesia sac(ramentis) munitus obiit D. Henr. Poyck Praetor in Merxsteijn' x circa 1666 (Afden)
633. Anna Maria HENNES, geb ca 1645, ovl 10.5.1709 (Afden/Merkstein).⁴⁾
*In mei 1713 worden vermeld Henrich Poijck en Maria Hennes saeliger.⁵⁾
Als functionaris bij het leen- en laathof van Kloosterrade genoemd Hendrick P. schout van 16 maart 1702 tot 4 maart 1717; als Stadhouder van 4 september 1706 tot 14 december 1713.⁶⁾*
400. Joannes KESSELS
401. Catharina MEELCOPS
- XII**
1268. = 632. en 1269. = 633.
1266. Wilhelmus HENNES, Praetor in Merkstein (D), ovl ca 1656, tr.
1267. Gertrudis MOMMERTZ, ovl Afden 30-12-1694, begr. ald.
2210. Philipp von RUYFF gen. DOUVERADT, huwt voor 1592
2211. Margaretha Johanna von HERRIGH, Wittwe Nicolaus von SPEE, ovl voor 1592
*-1592 ist Philipp von Ruyff gen. Douveradt Lehnträger des Reuschenberger Hofes zu Prommere wegen seiner Hausfrau Johanna v.d. Horrig, groß Sieben und fünftzigsten halben Morge, 24 Kapu(n)en, 14 Hühner und den Pannbier. (Letzter Lehnträger war Niclas v.Spee, ist Anno 1581 gesucht worden, zu verkaufen durch Vincenz v.Horrich de consens nihi referio.⁷⁾
-12 may 1593 erhält er Gut und Hof zu Ruerich als die Brüder die elterlichen Güter teilen.
-1542 muß er Türkensteuer bezahlen, auch für seinen Bruder Johann. In Pier (Peyer) Amt für seine Hausfrau, hat Verkens Tochter Archivalien!
-1548 Johann Nickel, Schultheiß und die Schöffen zu Pier bescheinigen daß die Eheleute Reinahard vamme Horrick und Clara von Verken dem Godart von Hanxler eine Erbrente verkauft*

haben, lieferbar durch ads Pesch nach Schloß Mülenarck.

-anderen Tag nach St.Lucientag 1552 erklärt Johan von Holtrup d.Ä., daß Reinhard von Horrich und Clara von Verken Eheleute, seinem lieben Neffen Heinrich von Reuschenberg zu Rurich, Herrn zu Eicks und Agnes von Boedberg Eheleute, ihren Hof zu Rurich verkauft haben. Er habe seinem Neffen 35 doppelte Dukaten und 100 Gold Gulden zu Bezahlung des Hofes vorgeschossen, quittiert über Rückzahlung.⁸⁾

-1553 teilt er mit Brüder Dietrich und Adam die elterliche Güter erneut!

-26 Dezember 1553 Reinhard vamme Horrich und Clara Eheleute verkaufen an Dietrich v. Horrich, seinem Bruder und Catharina von Hall Eheleute eine Rente. Unterpfand Anteil am Zehnten zu Rothem (Ratheim) Amt Wassenberg.

-1566 Reinhard v.Horrich zu Pesch bei Pier wird mit Hof zu Ober-Schleibach gen. 'Wilderatz Hof' im Amt Wilhelmstein belehnt, welcher Carsalis von Verken uns seine Eltern früher gehört hat. Letzterer hat ihn seine Tochter auf die heilig gegeben. Er, Reinhard v.Horrich habe mit seiner Hausfrau keine Kinder, nach seinem Tod falle das Gut wieder an die Verken zurück.⁹⁾

-1562 Schultheiß und Schöffen zu Pier bescheinigen, daß Reinhard v.d. Hoirick und Regina v.Gymnich (es wird nicht gesagt: seine Ehefrau) verkaufen an Godart v.Hanxler eine Kornrente zu Schophoven.¹⁰⁾

2536. Heinrich POYCK 'den Ouden', geb voor 1614, verm. tussen 1580 en 1590, ovl Herzogenrath (D) 5-12-1667, huwt voor 1640 (geschat).¹¹⁾

2537. Maria STIJLS-STIJFS

XIII

4422. Reinhard von HERRICH zu PESCH, huwt (2) Regina von GYMNICH, huwt (1) 1542

4423. Clara von VERKEN

Uit dit (1) huwelijk: kinderloos;

Uit dit (2) huwelijk:

1. Catharina, ovl 13-9-1638
2. Margaretha = 2211.
3. Dietrich
4. Reinhard, huwt Johanna von Eyll

XIV

8844. Johann von dem HERRICH

8845. Margaretha von BETGENHAUSEN

8846. Carselis von VERKEN

8847. N.N.

Correcties:

1993, 110 **Overige Literatuur** M. Quaedflieg, etc.: niet OGC maar OCGL

1993, 110 **VI** 32. niet 10-4-181233 maar 10-4-1812

1993, 113 **X** 512. niet Land Heiden maar Terheiden (Zurheiden)

Noten:

1. E. Ramakers Voorlopige kwartierstaat Mgr. F.J.M. Wiertz, Bisschop van Roermond, in: LTG 1993, 110
2. W. Noltens Egelse Luuj 1611-1811, Heerlen 2006, p. 279 (-576-)
3. Kwartierstaatnummers auteur 392/393 = 800/801; 784/785 =

- 1600/1601; 1586/1587 = 3142/3143; 3172/3173 = 6284/6285; 3174/3175 = 6286/6287
4. Volgens Pastoor Delcheur van Kerkrade: plaats niet vermeld!
Volgens Ludwig Kahlen, *Heimatklänge* Herzogenrath 1977, p. 76 d.d. 15 mei!
 5. HStA Düsseldorf Bestand Limburg Gerichte: B5 Merkstein, p. 422/423 (transcriptie auteur)
 6. Mr. B. Hermesdorf *Functionarissen, etc.*, in: de Msg 1931, p. 29
 7. HStA Düsseldorf, Lehnsakten Randerath. Vriendelijke mededeling Paul Becker, Höngen (D)
 8. Urkunde aus dem ehemaligem Archiv Bollheim; idem P. Becker
 9. HStA Düsseldorf Lehnregister Wilhelmstein; idem P. Becker
 10. Archiv Harff Urkunde nummer 1317; idem P. Becker, waarvoor hartelijk dank
 11. Wim Nolten *Genealogie Poyck*, (Herbewerking) Kerkrade 1994

A.P.L. PAQUAIJ

Kerkhoven in Zuid-Limburg

(vervolg)

Kerkhof HEER tot april 1999

<i>Naam</i>	<i>Voornamen</i>	<i>Geb. dat.</i>	<i>Partner</i>	<i>Ovl. dat.</i>					
Denzen van	Henk	19101015	Cramer Annette	19860621	Dolders	Helena	19181014	Geutjes Gerard	19781001
Derks	Sjaak	19140215	Stekelenburg Toos	19740829	Dolhain	Constant	18891203	Hover Etty	19511028
Destreel	Jean	19281003		19931001	Dolhain	Maria	18910324	Corten Gustaaf	19851019
Deurse van	Jean	19300527	Maessen Els	19850205	Dolhain	Antoinette	18970317	Corten Alphonse	19850108
Deurse van	Fientje	19500218		19960517	Dols	Catharina	19010510	Colson Hubertus	19960214
Deurse van	Marc	19760123	Ongehuwd	19960515	Domburg van	Pieter	18910822	Smet de Louisa	19681212
Devens	Guil.	18910623	Hofman Anna	19720529	Doorackers	Antonius	19281213	Nix Truus	19731228
Devens	Hélène	19150501	Ongehuwd	19760207	Dormans	Bér	19050000	Schurgers Tien	19880000
Dewé	Andréa	19071123	Hupkens Jean	19840316	Dormans	Hub	19280000	Ongehuwd	19530000
Didden	Hubertina J.	18921206	Leclaire Ludovicus J.	19640501	Dorp van	Wim	19160507		19930108
Didderen	Jo	19430613	Haufman Meta	19950521	Dreesens	Frits	19150424	Beek ter Annie	19900404
Dielissen	Louis	19560000	Soomers Marijke	19780000	Dreessen	Netteke	19170922	Ringhs Jeu	19970606
Dijk van	Louwie	19130809		19880012	Dreezen	Eduard	19260828	Geelen Annie	19990224
Dijkman	Willem Heino	19251020		19871124	Dreezens	Harrie	19141011	Branje M.J.	19820310
Dillen van	Antoon	19121224	Schaik van Bernardien	19810427	Driessens	M. Gertrudis	18650812	Notermans	19460530
Dingena	Jacobus	19061225	Berghmans Maria	19960313	Drummen	Mathieu	19000625	Ummels Anna H.	19570517
Diriks	Mia	19200315	Loyson Jeu	19830906	Dubois	Gertr.	18850121	Dobbelsteijn Joh. Hub. Ger.	19560628
Dirix	Lucia	18780729	Heugen M.H.	19640220	Dumoulin	Catharina	18980919	Martynowicz Joannes	19770918
Dirix	M.J. (v)	18840512	Koekkelkoren Math. Hub.	19660323	Dungen van den	B.C.	19030509	Groen de F.J.	19790919
Dirix	Maria	18870819	Albertz Jozeph	19750916	Dungen van den	Jessy	19150409	Vogy Eduard	19891024
Dirix	Hubert	18930202	Braham Angelina	19680424	Dupont	Christina M.	18960920	Konings Wilhelmus H.	19790402
Dirix	Elisa	18940902	Gilissen Nicolaas	19691124	Duysens	J.	19000000	Daalderop A.C.L.	19710000
Dirix	Arnold	18961001	Geleen van Barbara	19761014	Eggen	Nicolaas	18950419	Lahaije Gertrudis	19750527
Dirix	Henri	18980302	Gerits Maria	19700128	Eggen	Jan	18960726	Heijnen Louise	19790308
Dirix	Gertruda	19001030		19781117	Eggen	Sophia	18970000	Beuken Nicola	19970000
Dirix	Mathieu	19080000	Loo van Maria	19620000	Eggen	Henricus	18990425	Custers Virginie	19781107
Dirix	Hubertina	19110422	Vet de Leo	19640507	Eggen	Marie	19030000	Darding Laurent	19850000
Dirix	Jeu	19131216	Kools Marie	19970508	Eggen	Sjeng	19051106	Heuts Martha	19500429
Dirix	Servé	19220101	Vliegen Mia	19980213	Eggen	Cecile	19061203	Loontjens Theo	19770712
Dirix	Giel	19271007	Hollanders Elisa	19900213	Eggen	Pierre	19071128	Pricken Annet	19960821
Ditmar	Frits	19060513		19910201	Eggen	Maria	19320626		19831015
Dobbelsteijn	Joh. Hub. Ger.	18841221	Dubois Gertr.	19401223	Eggen	Tini	19470806	Aerts Aart	19961210
Dobbelstein	Petrus A.H.	18800119	Conjaerts M. Josephina	19590928	Eggen	Ineke	19501007		19510101
Dobbelstein	Maria	19131229	Custers Hendrikus	19770512	Ehrencron	S.A. (v)	19070721	Reintjens N.N.	19930205
Dobbelstein	J.H. (m)	19150527		19980224	Eijll van	Alardus	17390000	Ongehuwd/o.k.	18170626
Dolders	Hubertina	0	Lambrichs Hub.	19741024	Eijll van	Joannes Joseph			
					Eijll van	Maria	17410000	Ongehuwd/o.k.	18240206
					Eijll van	Joanna Theresia			
					Eijll van	Gulielmus Laurentius	17460000	Ongehuwd/o.k.	17641209
					Ekkerink	Gertruda	19020323	Albertz A.H.	19940319
					Elie	Jean	19150414	Pachen Anna	19960509
					Eliissen	J. Mathieu	18830623	Essers H. Gertruda	19590308
					Eliissen	Isabella	18951105	Severeijns Pieter H.	19670801
					Eliissen	Bertha	19120218	Heugen Bèr	19900601

Elsen van den Koos	19230206	Verstappen Elisabeth	19790507	Engelshoven van Wim	19201217	Hameleers Tila	19960430
Emmenes van John	19350418	Mubita Sharon	19910206	Engelshoven van Pierre	19220708	Wijnands Netta	19981109
Emons Louise	19341013	Bosch van den Harrie	19840810	Engelshoven van Bèr	19270723	Glabbecq van Annie	19960428
Engels Maria	19140114	Magnee Jacobus	19840715	Engelshoven van Mathieu	19310822	Kerkhofs Maria Elisabeth	19920424
Engels John	19270917		19950402	Engelshoven van Victoire	19420125	Ongehuwd	19611120
Engelshoven van P.H. (m)	18431012	Bonten M C	19220424	Engelshoven van Bert	19450000	Linckens Ankie	19750000
Engelshoven van M.E.	18830529	Smeets D.M.H.	19671119	Ensinnck J.H.	19120000	Beckers M.H.	19820000
Engelshoven van Anna	18931002	Janssen Gerardus	19740611	Erckens Joseph	18950523	Gijbels Johanna	19830811
Engelshoven van Mathieu	18950611	Habets Maria Hubertina	19540717	Erckens Hub,	19200000	Lemmens Jeanne	19970000
Hubertus				Erkamp Harry	19360316	Bergh van den Nanny	19800311
Engelshoven van Willem H.	18971028	Bronkaets Maria I.	19770625	Es van Peter J. H.	18781004	Aaldering Maria	19480620
Engelshoven van Gertruda	18990313	Bleeser Mathieu	19880720	Esche Corrie	19120506	N.N.	19990405
Engelshoven van Jan	19010309	Thans Maria Hubertina	19760507	Essers Petrus	18391030	Houben Maria Hubertina	19220211
Engelshoven van Joseph	19020122	Braeken Elisabeth	19721231	Essers L.H.	18760905	Retrae E.H.	19440804
Engelshoven van Antoinette	19030000	Geelen Pierre	19910000	Essers Henricus	18800103	Heuts Paulina	19630605
Engelshoven van Jan	19030216	Quaden Jeanne	19490209	Essers Godefridus	18820629	Heuts Isabella Hub.	19660818
Engelshoven van Maria Elisabeth	19030409	Gijsen Arnold	19790628	Essers Helena	18850000	Walraven Ger	19570000
Engelshoven van Petrus	19041103	Rompelberg Elisa	19481105	Essers H.Gertruda	18870701	Elissen J. Mathieu	19710225
Engelshoven van Joannes	19051116	Bodelier Anna	19860218	Essers Eliza	18970927	Aarts Harrie	19881002
Engelshoven van Hendricus H.	19070416	Hamers Philomena M.H.	19640621	Essers Joannes H.	19000801	Bleeser Wilhelmina	19610131
Engelshoven van Josephina	19090118	Willems Jacobus	19700809	Essers Maria	19020713	Essers Harie	19940506
Engelshoven van Maria	19110000	Bouchoms Lambert	19830000	Essers Harie	19030521	Essers Maria	19861209
Engelshoven van Pie	19110514	Dirix Fien	19990807	Essers Theresia	19040211	Schurgers Petrus	19550626
Engelshoven van Jeanne	19150106	Willems G.	19931026	Essers Hubertus	19050626	Ongehuwd	19340410
				Essers Hubertina	19070919	Bleeser Antonius	19651211
				Essers Isabella	19081114	Prevaes Mathieu H.	19831227
				Essers Netta	19090113	Schurgers Jac	19880722
				Essers Cornelia	19090124	Bisscheroux Pierre	19890618
				Essers Gertrudis	19100324	Warps H.	19650822
				Essers Chris	19100805	Quaden Annet	19970120
				Essers Frans	19110914	Geijselaers Lieske	19900421
				Essers Lei	19111214		19910821
				Essers Pierre	19131223	Ongehuwd	19860623
				Essers Hubertina	19140323	Kerckhoffs Willem	19771118
				Essers Leo	19150000	Ramaekers Dorine	19950000
				Essers Chris	19180218	Haenen Anny	19920913
				Essers Gertruida	19220629	Ubachs Leon	19980317
				Essers Harry	19220717		19910727
				Essers Maria	19220824	Custers Giel	19961028
				Essers Annie M.H.	19230410	Ongehuwd	19371224
				Essers Annie	19230701	Wigny Bér	19900826
				Essers Paulien	19290429	Peereboom Willem	19961019
				Essers Jo	19310201	Snackers Netty	19911213
				Essers Hor (m)	19340408	Heunen Jetty	19971101
				Essers Leonke	19540507		19601105
				Essers Jean - Nic	19601101		19650710
				Evers Louis	19560000	Ongehuwd	19740000
				Felder Anna	18900106	Stücken Mathias	19720913
				Felix Trees	19210305	Jansen Jean	19910905
				Ferencak Jozefa	18980603	Lubsina Jozef	19870127
				Fievez Wilhelmus	18800203	Heijns Elisabeth	19560130
				Fievez Hubertina	18971011	Gorissen	19610808

			Martinus H.		Geelen	Pierre	18950000	Engelshoven van	19390000
Fievèz	Sjeng	19160317	Es van Marie	19730905				Antoinette	
Filott	Gertrudis	18901106	Vos Dé Gijsbertus	19680407	Geelen	Petrus	18961203	Heuts Josephina	19710113
Flecken	A.M. (v)	18590928	Radermacher	19410908	Geelen	Lambert	18990530	Bisscheroux Elies	19710904
			A.M.		Geelen	Fien	19000302		19810512
Fleuren	Huub	19290000		19880000	Geelen	Jan Hubert	19010212	Smeets Maria H.	19621029
Folkers	Teunis	18920906	Kuijpers	19621218	Geelen	Leo	19011024	Schurgers Jeanne	19751011
			Brigitta A.M.		Geelen	Gertrudis	19040303	Piters Lambertus	19750320
Fooij	Mia	19160906	Nelissen Jac	19901103	Geelen	Catharina	19060000	Prevaas Johannes	19730000
Fraats	Antoinette	19260806	Weerts Giel	19870829	Geelen	Petrus H.	19131012	Lahaije Hubertina	19740421
Fraikain	Louis	19210712		19911123	Geelen	Lambert	19140530	Haesen Elisabeth	19960103
Fraiquin	Cor	19310000		19820000	Geelen	Pie	19170101	Bremers Christien	19981030
Fraiquin	Maria J.	19330416	Ruedi	19720101	Geelen	Hubertina	19190000	Gastel van Pierre	19970000
			Johannes F.		Geelen	Antonius	19190306	Frijns Elisa	19910304
Frambach	Joseph	19330326		19990304	Geelen	Annie	19251031	Dreezen Eduard	19910630
	Gerard Julien				Geelen	Jean	19270726	Habets Corry	19931024
Franken	Paulina	19011112	Hoorn van	19871223	Geelen	Albert	19290716	Rokx Gerda	19960910
			Johannes		Geelen	Elisabeth	19360419	Olzheim Pierre	19890203
Franssen	Jozef	18950914	Idersers Elisabeth	19711205	Geelen	Hubert	19390824	Pachen Gertruda	19970424
Franssen	Anna Maria	19020307	Ongehuwd	19870419		Mathijs Elisabeth		Anna Maria	
Franssen	A.M. (v)	19021122	Walraven	19800411	Geerlings	Sjeng	19171031	Kostons Maria	19770109
			Alexander		Geijs	Jozef	18931228	Linkens Anna	19700306
Franssen	Louise M.	19050722	Prikken	19670228	Geijselaers	Lieske	19120914	Essers Frans	19860411
			Louis J.H.		Geijselaers	Lambertus	19130000	Royen Marie	19940000
Franssen	Janna	19980000	Ongehuwd	19980000	Geijzelaers	Maria	19120921	Bonten Fons	19940630
Freijsen	Wim	19170929	Laufenberg M.A.	19941225	Geldorp van	Annie	19050322	Breda van	19900720
Fretes de	Leonora	19230715	Siahaya	19730415				Herman	
			Alexander E.		Geelen van	Franciscus	18880425	Lahaije Elisa	19660125
Frijns	Maria Anna	18691227	Prevaas	19380000	Geelen van	Barbara	18900814	Geelen Joannes	19700429
			Joannes Lambertus		Geelen van	J.J.	18970601		19791129
Frijns	Catharina	18851127	Jacobs	19450509	Geelen van	Barbara	19000615	Dirix Arnold	19660529
	Hubertina		Christiaan Hubertus		Geelen van	Hubertina	19021019	Prevaes Martinus	19490502
Frijns	Nicolaas	18911130	Janssen	19770119	Geelen van	Elisabeth	19071212	Starren	19930928
	Hubertus		Anna Catharina					Lambertus	
Frijns	Joannus	18940000	Vaessen	19710000	Geelen van	Hubertus	19170523	Reintjens	19440927
	Hubertus		Anna Hubertina					Dymphna	
Frijns	Maria Catharina	19011227	Ringhs Pieter H.	19711021	Geelen van	Marie	19210917	Pluymaekers	19980928
Frijns	Josephina	19130907	Hermans	19760315				Huub	
			Martinus		Gelissen	Maria	19040925	Dehue Antonius	19720321
Frijns	M. Helena	19140208	Ummels	19570507	Genders	Maria	18780913	Willems	19430610
			Martinus H.					Hubertus	
Frijns	Fia	19150000	Dekkers Jacques	19930000	Geraerds	M.C. (v)	18510113	Kerckhoffs J.H.	19370714
Frijns	Pie	19281023		19950128	Gerets	May	19020305	Budy Pie	19831123
Frijns	Jean	19300426		19850311	Gerits	Maria	19060305	Dirix Henri	19981116
Frijnts	Piet	19071106	Gastel van Anna	19890630	Gerits	Pierre	19090416	Houben Maria	19840318
Frints	Tossanus	19200317	Schreurs Trinette	19950304	Gerten	Frederik	18580300	Rutten Bernardine	19080106
Fripont	Sjefke	19590422	Ongehuwd	19970416	Geurten	Jules	19310504	Nelissen	19961219
Frissen	Hubertina	18880407	Heusschen	19730919				Germaine	
Frissen	Pie	19150211	Brandts Paulina	19900703	Geurtjens	Gerardus	18961001	Kluts Anna	19901108
Frusch	Theresia	18790519	Bovens Joannes	19730125	Geurtjens	Maria	18990109	Elissen Sjo	19880812
Ganzenwinkel van	Gertrudis	18970927	Peeters Jacobus	19760303				(+ < 19880812)	
Gastel van	Anna	19050312	Frijnts Piet	19940916	Geurtjens	Frans	19011029	Houben Marie	19840930
Gastel van	Tonia	19130117		19840805	Geurtjens	Marieke	19350620	Wijnands René	19940610
Gastel van	Pierre	19190000	Geelen Hubertina	19830000	Geutjes	Gerard	19050908	Dolders Helena	19700916
Geel van	Jo	19070814	Panis Isabella	19860501	Gielen	Andre	18750518	Muijtjens Maria	19630428
Geelen	Lambert	18710924	Vaessens	19520821	Gielen	Arnold H.H.	18810123	Thehu Anna	19520509
			Catharina		Gielen	Lina	19110919	Ongehuwd	19960406
Geelen	Catharina	18720324	Hooren van	19561126	Gielissen	Jolanda	19640229	Leclaire Mathy	19980130
			Wilhelmus		Gijbels	Johanna	18950213	Erckens Joseph	19690827
Geelen	Joannes	18890130	Gerleen van	19661113	Gijselaers	Lies	19040220	Schoenmakers	19870523
			Barbara					Edward	
Geelen	Agnes	18940107	Sisternans	19881019	Gijselaers	Jef	19191210	Uelderink Bep	19751201
			Mathieu		Gijsen	Arnold	19011226	Engelshoven van	19710911
Geelen	Lambertus H.	18941001	Notermans	19690120				Maria Elisabeth	
			Elisabeth		Gijsen	Chrit	19220326	Kostons Helena	19670907

Gilissen	Nicolaas	18901118	Dirix Elisa	19831002	Haaf ten	Joh. Hubertus	19130930	Ongehuwd	19660209
Gilissen	M.H. (v)	19020130	Quaaden J.H. (+ < 19861108)	19861108	Haaf ten	Joseph	19210127	Bosch van den Maria	19820304
Gilissen	Lies	19140912	Schoenmakers B.	19930322	Haaf ten	Anske	19511102		19611228
Gilissen	Gertruida	19190108	Hofman H.W.	19751103	Haan de	Wouter	19120913	Kadt de Francisca	19961227
Gilissen	Paula	19360514	Nelissen Marcel	19920522	Haaren van	Henri	18961126	Kennis Gertruda	19720626
God	Louis	18970922	Leenen Maria	19690102	Haaren van	Martin	19030304	Hoenen	19821222
Godding	Louis	19160520	Slangen Jeanna	19990213				Maria Catharina	
Godding	Janus	19170221	Simon May	19880418	Haarmann	Liesbeth	19211120	Vrieselaar Pierre	19990107
Goelen	Tieneke	19040728	Ongehuwd	19980810	Habets	Cornelius	18460211	Scheepers Agnes	19320000
Goessens	Jean H.	18700212	Custers Margaretha	19430206	Habets	Maria	18530115	Janssen N.N.	19350623
Goessens	Pierre	19011011	Weert van Ida	19820319	Habets	R.W.H. (m)	18550701	Bartels M.S.	19300316
Goessens	Christine M.	19020313	Loijson Petrus H. (+ < 19660413)	19660413	Habets	Matheus	18650027	Bovens Elizabeth	19350400
Goessens	Joannes	19030707	Nijssen Isabella	19500708	Habets	Annette	18801124	Rouschop Hubertus Egidius	19611002
Goessens	Helena	19050528	Lahoye Nic	19870601	Habets	Hubertina	18820119	Engelshoven van	19621209
Goessens	Martin	19101007	Janssen Jacqueline	19900818	Habets	Hubertina		Mathieu Hubertus	
Goessens	Sef	19350000	Schurgers Lie	19770000	Habets	Elisabeth	18820131	Bovens Leonardus	19700108
Gommans	Joannes H.C.	18970000	In 't Ven Anna J.M.	19640000	Habets	M.E.U. (v)	18840504	Kerckhoffs J.H.W.	19590115
Gommans	Maria M.P.	19000000	Ongehuwd	19650000	Habets	J.W.H. (m)	18870203	Ongehuwd	19610526
Gorissen	Hubertus	18920124	Huijts Hubertina	19700103	Habets	Hubertina	18910621	Curfs Jos.	19691127
Gorissen	Martinus H.	18960411	Fievez Hubertina M.	19650113	Habets	Godefridus	18910816	Kicken Elisabeth	19871008
Goumans	Wilhelmus Hubertus	18991129	Idsers Maria Helena	19580205	Habets	M. Catharina	18920000	Wassenaar Nicolaas	19600000
Goumans	Isabella Elisa Helena	19360704	Ongehuwd	19920509	Habets	Hubertina	18940000	Piters Mathieu	19910000
Gregoire	Jet	19180917	Heuts Jef	19810625	Habets	Elisa	18960612	Ubachs Pierre	19910811
Grégoire	Annie	19200000	Dackus Chrit	19840000	Habets	Simon	18980118	Hooren van Anna	19760829
Grégoire	Giel	19210210	Heuts Maria	19890311	Habets	Josephina	19070831	Ringhs Hubertus	19800704
Groen de	F.J.	18990905	Dungen van den B.C.	19700309	Habets	Sjo	19120312	Leijgraaf v.d. Henriëtte	19860712
Groot- Bruinderink	Finy	19360317	Geurtjens Gérard	19870228	Habets	Leon	19200301	Falier van Johanna	19700429
Gulick van	Lambert J.A.	19020308	Loyson Hubertina M.E.	19690307	Habets	Corry	19270729	Geelen Jean	19980606
Gulikers	Leonard H.	18621230	Daniels Josephina M.	19311105	Habets	Harry	19310621		19960710
Gulikers	Leonard H.	18621230	Starren Anna M.	19311105	Habets	Guill.	19330825		19490209
Gulikers	P.	18850507	Hendrix M.G.	19620909	Haenen	Josconna (v)	18851022	Gulikers F.H.	19710727
Gulikers	Hubertus	18890403	Heuts Maria	19710716	Haenen	Josconna (v)	18851022	Loyson P.M.H.	19710727
Gulikers	Laurentius	18940327	Jacobs Anna Maria	19681210	Haenen	Anna M.	18880408	Smeets Laurentius	19411025
Gulikers	Josephus	18951006	Heuts Josephina	19341018	Haenen	Sophia	18910704	Bremers Gerardus	19690729
Gulikers	Alfonse	19020226	Bronckers Anna	19820226	Haenen	Victorina	18940315	Bessem's Andreas	19730331
Gulikers	Marie	19050328	Pasmans Chris	19880305	Haenen	Maria	18960928	Ringhs Willem	19921024
Gulikers	Leon	19080706	Beks Tiny	19780321	Haenen	Hubertina	19020129	Slangen Martin	19840603
Gulikers	Johannes	19090404	Walraven Maria	19931130	Haenen	Margaretha H.G.	19050806	Schreurs Joseph H.	19380113
Gulikers	Leo	19170722		19770223	Haenen	Clara	19120403	Essers Mathieu	19910223
Gulikers	Leonardus	19190705	Ongehuwd	19440326	Haenen	Hendrik	19130000	Heuts Catharina	19850000
Gulikers	Maria	19210410	Starren Hubertus Wilhelmus	19950822	Haenen	Harie	19180605	Booren van de Netty	19961012
Gulikers	Christina				Haenen	Gerardus	19330928	Lardenoye Helena	19850411
Gulikers	Leo	19210908	Munnichs Catharina	19650603	Haesen	Rosalina	18880217	Thans Michiel	19680424
Gulikers	Annie M.	19220509		19460213	Haesen	Maria	18960401	Blom Petrus	19891031
Gulikers	Mia	19231001	Balmaekers Gèr	19970504	Haesen	Elisabeth	19130310	Geelen Lambert	19920711
Gulikers	Miets	19430105	Knubben Chrit	19860729	Haesen	Ferdinand	19171217	Kamps Sabina	19750410
Gunther	Hub	19221024		19940120	Haesen	Sjors Pesik	19980214		19980214
Gunther	Frans	19400729	Heijnen Julie	19650220	Hake	Annette	19051021	Corten M.H.J.M.	19970809
Haaf ten	Hubertus A.	18740722	Mulleneers C. Hubertina	19540522	Hall van	Jozef	19540522	Jessen Marijke	19950128
Haaf ten	Sjeng	19111024	Coolen Truus	19810511	Hallmann	Johannes Maria			
					Hallmann	W.G.P.	19430000		19970000
					Hamakers	Jan	19120825	Bergen van Maria	19780821
					Hameleers	Anna	18860422	Aarts Pierre	19490201
					Hameleers	Hubertina M.	18910710	Walraven Joannes H.	19671003

(wordt vervolgd)

